

ELŐFIZETÉS
 HELYBEN:
 Egy évre 24 korona
 Egy hónap 2 korona
 VIDÉKEN:
 Egy évre 26 korona
 Egy hónap 2 1/2 korona
HIRDETÉSEK.
 Minden sorra egy napra 20 korona
 Minden sorra egy hónapra 140 korona
 Minden sorra egy évre 1200 korona

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában
 TELEFON-SZÁM: 257
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény
 Társaság.
 József főherceg-ut 22 sz.
 TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Szerda, június 19.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Technikai obstrukció.
 A technikusok.
 A hat új elemi iskola.
 Tömítőcsebel.
 Montignoso grófnő.
 Az erkölcsös rendőrség.
 Megőrült aradi iparos.
 Polónyiadák.
 Vájjunk el!
 A megmérgezett folyó.
 A t. Ház mulat.
 Bukaresti népgyűlés a Vajda-ügyben.
 Vakmerő rablótámadás.
 Tárcsa: A kártyázó Budapest.

Technikai obstrukció.

Arad, június 18.

A Goethe büvészinasának szerepét vállalta magára a koalíció, amikor megkötötte a híres magyar-horvát barátságot s amikor a rezolucionistákat hatalomhoz juttatta Horvátországban. A koalíció most, amikor a technikai obstrukció bontogatja szárnyait a Házban, rémülten kiált segítségért: *Die Geister, die ich rief, werd' ich nun nicht los.* Az urrá tett horvátok makacsul beszélnek ki az üléseket s amint a mai nap is beigazolta, nem igen ijedtek meg Wekerle fenyegető ígéreteitől.

A horvát uraknak negyven esztendeig az volt a fájdalmuk, hogy Magyarországon nem lehet csinálni semmit, mert amikhez hozzányulnak, menten beleüt a közjog s ezzel a tehetetlenség. A legszája-

sabb plivericiánusok és staresevicziánusok négy szemközt mind csupa Beaconsfieldek és Metternichiek voltak, akik számára még Tisza Kálmán és Széll Kálmán sem volt elég komoly államférfi, mert nem tudott eléggé ellentállni a magyar nemzeti ellenzék fecsegésének és nagyzásai hóbortjának. Nem közjog, hanem gazdaság és gazdaság a politika, magyarították nekünk s a számunkra, perspektíváját sejtetve annak, hogy mi minden lesz, ha ők kiszabadulnak a Khuen-Héderváry taposó sarka alól, s talán urak is lesznek a saját országukban, melyben, ha egyszer uralomra jutottak, elhajtják a közjogi álarcot és csinálnak reálpolitikát.

Nos: Khuennek a sarka rég lekerült róluks Magyarországon a „nemzeti” ellenzék jutott uralomra. Uralmát azzal kezdte, hogy oktalan engedelményekkel legyezgetni kezdte a horvátok hiúságát. Semmi érdeke nem volt benne, semmi kényszerítése nem volt rá, csakis azzal a lelkiismerettel, hogy, ha mi megkívánjuk Ausztriától a kiegyezés respektálását, nekünk is respektálnunk kell a horvát kiegyezést: levettük róluks a választás-csinálás gyámóságát, hagytuk a horvát népet kedve és hajlandósága szerint élni, választani és boldogulni. Nincs az a vakmerőség, amely letagadhassa, hogy a horvát ellenzék tisztára magyar jóindulatból jutott odalenn hatalomra. Mire használta ezt a hatalmát? Reálpolitikára?

Arra használja, hogy az anyagilag sze-

gény, műveltségben fejletlen s meglévő anyagi és erkölcsi erejét csakis velünk való összefüggésének s a mi zsebünkben való áldozatoknak köszönő horvátságot mesterségesen beleizgatja a nagyzásai hóbortba. A flagrális esetek egész sora áll előttünk néhány hét óta s alig mulik el nap, mely új bizonyosságát ne hozná ennek a pszihopatiába vágó ujkéletű önértetnek. A horvát országos kormány s a magyar országgyűlés horvát tagjai a legtökéletesebb demagógiába keverednek s Béccsel való kacérkodásaikban valóságos jellacsicsi kihívásba. Közvetlen az után, hogy a magyar kormány szinte elkedvetlenítette a Dráván inneni közvéleményt azzal a bizonyos horvát paktummal, mely valóban a legszélsőbb méltányossággal szab ki a horvátságnak olyan birtokállományt, aminőről régebben álmodni sem mert: a vasuti szolgálati pragmatika, tehát egy gazdaságigazgatási ügy kapcsán oly hadi állásba helyezkednek a magyar állami souverainitással s egy soha a világon nem volt horvát államiség és közjog nevében olyan nyelvi és egyéb követeléseket támasztanak, amelyekkel szemben igazán a minimum az, amit Kossuth kiáltott feljűk, figyelmeztető, sőt kérlelő formában, hogy eddig és ne tovább! A horvát urak vagy eszközre térnek, míg nem késő, vagy viselni fogják s magukhoz bolondított népükre ráhárítják esztelenségük következeit. Vagy belül maradnak követeléseikkel és törekvéseikk-

A kártyázó Budapest.

— Baccarat a polgári klubokban. —

(A Marquet-féle zsebelő rendszer. — Osztenében milliók, Párisban bőrtön. — A kifosztás rendszeressége. — Amiórt eltűnik. — A félrevezetett rendőrség. — Nagy kaszinók és kis kaszinók. — Piszkos kölcsönügyletek. — Fosztogató konzorciumok.)

A leggyilkosabb játékot Budapesten az Erzsébetvárosi Kaszinóban és az Otthon körben játsszák. Az Országos és Lipótvárosi Kaszinóban a Fészekben és a Józsefvárosi Körben a régi-módi baccarat tétjű játsszák. Sőt az Országos Kaszinóban már meg is unták a tulajdonképe i bacot és az ugynevezett „chemin de fer”-rel helyettesítik leginkább, amit csak kis társaság játszhatik.

Az elől nevezett két helyiségben divó baccarat a bankadónak, — ha állandóan, vagy na gyon sokszor adja a bankot — egyszerű üzleti vállalkozás, amelynek a szerencse esélyeihez semmi köze sincsen, s amely a legravaszabb kártyatalálmányok egyike. Ez az a híres „fau cheuse”, aminek az eszméje egy elcsapott francia pincér agyában fogamzott meg, aki ma már többszörös milliomos és Európa egyik legnagyobb vállalkozója e révén. Ezt az urat Georges Marquet nak hívják, s övé az osztenei játékbank. Kötő találmányát tavaly télen Párisba is bevezette, de úgy látszik a francia törvény módot ad hatóságnak arra, hogy a polgárokat megóvja a kizsebeltetéstől, mert vagy harminc klubba behatolt a párisi rendőrség, a bankokat lefoglaltatta, magát Marquet urat pedig hártóra ítélték de megszökött.

Találmányának előnye az, hogy elkorcsosította a baccarat játékot, szabályokat irt elő a bankadóra nézve, úgy hogy többé nem ember ember ellen játszik ennél a játéknál, hanem ember játszik egy matematikai számításon alapuló rendszer ellen, amely gyalázatosan nagy előnyt biztosít a bankadónak. Természetes, hogy ha valaki egyszer egy héten ad bankot, ki van téve a szerencse esélyének és elvesztheti a pénzét, mint ahogy gyakran meg is történik a kártyakaszinókban. De ha valaki állandóan és nagy összeggel adja a bankot, akkor végül mégis csak ő zsebeli ki a játékos állományt. A játékosok pedig úgy ülnek ott, mint a birkák, nyírják magukat, örülnek egy egy nap nyereségének, lármáznak egy egy nap veszteségein, de nem gondolnak arra, hogy végeredményben mégis csak ki vannak szolgáltatva a négy öt nagypénzü bunkárnak.

Ezeket az előnyöket, amelyekkel itt a bankadás jár, e szűk helyen és olyanok előtt, akik nincsenek tisztában a baccarat törvényeivel, lehet részletesen megmagyarázni. De mindenki sejteni fogja, hogy mekkora előnnyel jár a játék e neménél a nagypénzzel való bankadás, ha regisztráljuk, hogy Marquet ur Osztené városának ezekért az előnyökért egy óriási színházat, egy lóversenytérteret és egy milliókba került hangversenycsarnokot építtetett, azonkívül rengeteg összeget fizet az engedélyért, s minden évben 100.000 frankos díjakkal lóversenyek, ezrekre menő díjakkal sakkversenyt, és több száz ezer frankba kerülő hangversenyszerezt rendez, százötven tagu filharmónikus zenekarral, Carusóval, Boncival, Alvarezszel s Bécs, Páris és London

legdrágább énekesnőivel, nem is szólva arról, hogy Osztené összes szegényeit tartozik ellátni és tartozik a játékbankjában álló rulettasztalt zérus nélkül fenntartani, ami azt jelenti, hogy erre az asztalra hetenként súlyos ezreket fizet rá.

Már most mindezeket az előnyöket, amelyekért Marquet ur ily rengeteg summákat fizet, az Erzsébetvárosi Kaszinó és az Otthon bankárjai úgy élvezik, mintha ők is a többivel egyenlő chance u játékosok volnának. Alapítják pedig ezt az állírt arra, hogy veszítenek ők is. Mint ahogy vannak órák, sőt délutánok is, amikor az osztenei bank is veszít. Végeredményben a bankárok összessége (értsd: nyolctíz jobb módú ember) végleg kiszívja a pénzt a kisemberek zsebéből, mely zseb tehát fizeti a százezres kártyapénzeket — és a bankár társadalom nyereségét, mely ha nem volna feltétlen, sem Marquet ur nem örült volna meg Marquet urat bezártni érte. A kettő közül legalább az egyik nem örült, s ez esetben enyhén megítélve a legnyomorultabb könnyelműség úgy a Rákóczi uti, mint a Dohány-utcai tanya részéről, hogy ezt a játékot a falai közt rendszeresítette. Ez a játék csaló játék, amelyben a bankár magát a játékosokkal szemben egyenrangú félnek hazudja, holott rengeteg és biztos előnye van a kis pénz fölött. Minden olyan bankadó tehát, aki ezt a játékot játssza, csak úgy veszíthet, ha elég bolond kis pénzzel és ritkán adni bankot. Ha nagy pénzzel és gyakran adja, feltétlenül nyer, tehát szerencsejáték vállalatot tart s szívesen fizeti a horribilis kártyapénzt — a türelmes birkák zsebéből.

kel országos (és nem állami) autonómiájuk határan, vagy provokálják maguk ellen a hadijogot, melynek a határsértők alá esnek.

Hogy a magyar államvasutaknak, mint a magyar állam egy kereskedelmileg bejegyzett magánvállalkozásának magyar hivatalos nyelve még akkor is természetes volna, ha a horvát autonómia valóban külön államiséget is jelentene, a napnál is világosabb. De nyilvánvaló, hogy ebben a horvát előrenyomulásban nem pusztán csak az államvasutakról van szó, hogy itt egy tervszerű és rendszeres akció folyik, melynek számára a nyelvkérdés csak trójai ló, melylyel a külön horvát államiséget akarják becsempészni a magyar birodalom falaiba. S ugyan melyik politika eredményezte ezt, a Széll Kálmáné, a Tisza Kálmáné-e? Nem; a koalíció paktumos politikája volt a termő mag, melyből ime olyan virág nőtt ki, mint a technikai obstrukció gyilkos virága.

A most bekövetkezett eseményekért azok felelősek, akik megadták a horvátoknak az érvényesülés feltételeit s akik maguk támogatták a horvát rezolucionistákat azokban a törekvésekben, amelyek Horvátország állami különállóságának elérését célozzák. Szóval: a koalíció a felelős. Felelős pedig nemcsak a fenti ok miatt, de azért is, mert az obstrukció jogosságát, a kisebbség jogát maga a koalíció ismerte el annak idején, mikor neki volt reá szüksége. Ime, most a felidézett szellemektől hiába akar megszabadulni a kormány. Ha csak saját multját nyilvánosan meg nem tagadja, kénytelen fogcsikorgatva túrni a technikázást.

Te akartad, Dandin György! (=)

TÁVIRATOK.

Államtitkár-válság Franciaországban.

Páris, június 18. A kormánykörökben kijelentik, hogy *Sarraut* államtitkárhelyettes lemondása nem fog kormányválságot előidézni.

És ezt senki se mondja meg annak a kiskereskedőnek, fiatal és semmit sem kereső ügyvédnek, orvosnak, kifizetésű hivatalnoknak, újságíróknak, akit a nyereségvágy ezekbe a kártyafészkekbe vezet. Elszédíti őket egy-egy letrótt bankár és egy-egy nyereségben levő játékos. A legtöbbje ma se tudja, hogy biztos áldozat. Azt hiszi, pechje volt. És ötven hatvan teljesen tönkretett ekszisztencia az é-i mérlege ennek a játéknak mindenik klubban. Az ilyen referádban ki lévén zárva még a lehetősége is annak, hogy egyesekre célzások történjenek, kénytelenek vagyunk az ebben kételkedőket az idézett kaszinók bármely tagjához utasítani. Morált ez éppen úgy nem fog prédikálni, mint ahogy nekünk sincs eszünk ágában sem hasonlítani, hipokrizissal gyanusítható hangot használni, de erre a kétségbevonhatatlan fosztogatóra, kétezernél több kisembernek e feltétlenül nyertő játékszerhez való csábítására tanu minden becsületes ember, akár kártyázik maga is, akár nem. És hogy évek óta türik ezt ebben a két kaszinóban, annak okai:

1. a nagy bevétel, amely miatt az elnökségek szemet hunynak,
2. a félelem, amely nem engedi, hogy az, aki kártyázik, fellázadjon a kátya ellen,
3. mindkét klub tagkontingensének folyton változó volta, zagyvasága, ami kizárja azt, hogy akár száz embernek is közös felháborodásai, közös morális fellendülései legyenek.

Mikor pedig a rendőrség diszkrét módon, mondhatnók: gyöngéden figyelmeztette erre az elnökségeket, az elnökséget egyszerűen félrevezették a főkapitányt, mikor a rendőrségen azt vallották, hogy klubjaikban szinte csak tréfából, kis összegbe megy a játék, holott tudniok kellett, hogy még a kisemberek klubjaiban: Erzsébet-

A technikusok. A képviselőház ülése.

*

A képviselőház ma délelőtt Návay Lajos alelnöke miatt ülést tartott, melyen a vasutas javaslatok általános vitája volt napirenden. Ugron Gábor napirend előtti felszólalása után két horvát szónok az ülést horvátul kibeszélte.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 18.

A horvát obstrukció leszereléséről egyelőre nincsen szó. Ma megint bejött *Polónyi Géza* a Házba és ezzel a kibontakozás valószínűségei természetesen kevesbedtek. Pedig a volt igazságügyminiszter kézzel-lábbal dolgozik azon, hogy megmutassa, milyen nagy buzgósággal akar békét csinálni. Hol a horvátok közt van, hol a többség képviselői közt, aztán untalan kifakad:

— Nincs az az okos ember, aki meg tudja csinálni, amit egy bolond összezavar. Minek is nyultatok ti a horvát kérdéshez... Hagytátok volna, amint én megcsináltam, nem volna baj.

Különböket sokat sugdos a függetlenségi párt tagjaival s *Wekerle* gyanakodva nézi a forgolódását. Valószínűleg azt hányja veti magában, hogy mi lesz ennek a lázas tevékenységnek megint a következménye!

A horvátok ma megint egészen tartózkodón viselkednek. Elmondták, hogy nekik nincs reményük arra, hogy a békekesírletek eredményre végződnek. Ők három proposíciót tettek a kormánynak, amely azokat nem fogadta el. Mint a legutóbbi napokban a kormány részéről tettek velük három ajánlatot, de ezeket viszont ők nem vállalták.

— Az isteni igazság pedig a mi részünkön van! — tette ehhez gunyos célzással *Wekerle* tegnapi beszédére, a horvát obstrukció lelke, *Supilo* Ferenc.

A horvátok szerint *Wekerle* tegnap mághoz hívatta a horvát klub elnökét, *Medakovic* Bogdánt. Ez beteg ugyan, de ma ennek dacára fölkel s fölkeresi a miniszterelnököt,

város, Otthon, Fészek, Józsefváros — napirenden vannak az öt-hatezer koronától tizenöt-huszezer koronáig terjedő differenciák. Ezekben a klubokban ezek vétkesen nagy számok. Mert hogy a milliós grófok a Nemzeti Kaszinóban kártyáznak-e, vagy Bécsbe mennek a Jockey-klubba, vagy akár San-Sebastiánban, a Monte-karlóba, vagy Osztenébe, ehhez Budapest kilencszázezer lakosának semmi köze nincsen. Ez bennünket nem érdekel, ez nem érint, nem bánt senkit, ha csak egy kicsit észszerű is a gondolkozása. A Gentry kaszinó nagybirtokosai és jobbfejta hivatalnokai, a Lipótváros nagykereskedői és bankemberei pedig még a kalabriaszt is ötforintos poénnel játszik, ha akarják. De a négy polgári kaszinó ezer meg ezer tagja a mi vérünkbeli való vér, amelyet kizárólag a baccarat vitt a nagyban való játékra s így a romlásba. Meg kell értenie minden modern gondolkodású józan embernek, hogy ilyen kérdésben igazságtalanság, sőt ostobaság volna az egyenlőség elvét alkalmazni. Itt küzdeni kell az ellen a kényszer ellen, amit a baccaratcsáb ezekre az átlagosnál is kisebb műveltségű ezekre gyakorol, amelyek csak két év óta tudják, mi az: nagy pénzbe kártyázni. Ezek félrevezetett, elcsábított, megejtett emberek, akiket épp úgy meg kell védeni a kártyaravaszok ellen, mint ahogy a törvény megvédi a gyermekeleányt a csábítás ellen s nem védi meg a nagykorú szüzet.

Már most itt a kérdés: miből veszít a kisember, ha már a saját pénzét elveszítette? Veszít abból a pénzből, amelyet készséggel bocsát a rendelkezésére a klub vendéglőse, bérlője, gazdája — már aszerint, ami címet visel. Így történhetik, hogy aki száz koronával megy a klubba, onnan akár ezer korona

hogy megtudja, mit akar. Sok reménységgel azonban a horvátok ennek a látogatásnak eredménye elé nem néznek. A függetlenségi párton viszont egyre sürgetik a tegnap bejelentett erőlyes kormányakció megkezdését.

A folyosó elég népes. Egyik küldöttség a másikkal adja a nagy üvegajtók kilincseit. Győrből, Nagymarosról egész sereg választó jött el a különböző kérések s az államvasutasok műhelymunkásai is fölkeresték Kossuth Ferencet.

Meglehetően későn, fél tizenegy tájban kezdődik meg az ülés. A megnyitás előtt *Wekerle* miniszterelnök félóra hosszút tanácskozik *Rakovszky* és *Návay* alelnökökkel. A tanácskozáson *Darányi* is jelen van.

A horvátok nagyszámban jönnek el és korán elfoglalják helyeiket.

Részletes tudósításunk:

(Visokli sabore.)

Návay Lajos alelnök nyitja meg az ülést. A jegyzőkönyv felolvasása után

Ugron Gábor arra hívja fel a Ház figyelmét, hogy a naplóban *Czeroránnak* csak a beszéde van benn, az idézetei nem. Kéri az elnök intézkedését.

Elnök kijelenti, hogy a naplóban az idézetek tulnyomó része benn van. Ezt a napló felolvasásával igazolja. A kimaradt részeket utólag megvizsgálatták és pótolják.

Elfogadták ezután harmadszori olvasásban a török beviteli vámokról szóló javaslatot.

Következik a vasutas javaslatok tárgyalása.

Lukinics Odön horvát nyelven szól a javaslat ellen. Nem helyes — ugymond, — hogy a javaslat a magyar egységes állam szempontjából indul ki, holott Horvátország már akkor is állam volt már, a mikor a magyarok még nem voltak az országban. A horvátok rendelkeznek mind amaz intézményekkel, mint bármely önálló állam. Van képviselőjük, van országgyűlésük, van királyuk. Ezután részletesen foglalkozik a javaslat egyes szakaszaival és polemizál aval a felfogással, mintha a vasutasokat egy magán vállalat alkalmazottainak lehetne tekinteni.

A hosszú beszéd közben a szónok szünetet kér.

Szünet után

Molnár Jenő bizottsági jelentéseket terjeszt elő.

veszteséggel is távozhatnak. Miért adnak pénzt ezek a bérlők? Részint az „elegáns” kamatért, ami ezért jár, részint ama kényszer nyomása alatt, hogy a játék csak így módon tartható fenn. Az egyik klub bérlője, aki a korcsmajoggal együtt fixösszegért a pinkabevételt is bevette, egész vagyonát ilyen kölcsönökbe fektette, amiért nem érdemel megrovást, mert hiszen könnyen áldozatává is válhatik ennek a manővernek, de ezáltal megtörténik az, hogy az ő tizenöt-huszezer korona követelése kering a játékos tagok közt, s végül a duplája is befolyván a pinkába, tulajdonképpen egy kétszáz százalékos kölcsönné magasztosult, amelyet ő a nyolc tiz főjátékosnak adott. Aki ezenfelül nagy kinnal még meg is fizeti a tartozását, az még ráadást is ad erre a jövedelemre. Ily helyen tehát a pinkapénz játszik a kisemberek pénze ellen, ami aztán igazán a legszebb.

Essék néhány szó a „bankcsoportokról” is. Osszeáll négy öt, néha nyolc tiz jómódu ember, aki felismervén a *Marquet* féle rendszer csalahatatlanságát, győzi pénzzel a licitációt és hónapokon keresztül folyton adja a bankot. Ily csoport működik az Erzsébetvárosi Kaszinóban és működött a télen az Otthon-körben is. Az ilyen állandó bankadókat jól ismerik a játékosok, de ahelyett, hogy kivernek őket, megelégszenek a humorral és elnevezik őket „pénzbeszedőknek”. Ők meg vigan szedik be a pénzt a „társadalmi élet”, az „irodalmi érdekek” és egyéb gyönyörű klubcélok nagyobb dicsőségére, legnagyobb dicsőségére azonban *Marquet* urnak, aki ime még pesti ravaszokat is boldogít az ötletével.

Lukinics Odön folytatja terjedelmes horvát beszédét.

(Határozati javaslat.)

Lorkovics Iván: Fejtégeti, hogy Horvátország és Magyarország között éppen olyan a kapcsolat, mint Ausztria és Magyarország között.

Elnök: A képviselő ur olyan tanokat hirtet, amelyek teljesen ellentétben vannak a magyar közjoggal. Figyelmeztetem, hogy ilyesmit ne mondjon megegyeszer.

Lorkovics Iván: Horvát nyelven közjogi kérdésekről beszél.

Elnök figyelmezteti, hogy térjen a tárgyra, mert különben megvonja a szót.

Erre azonban nem került a sor, mert Lorkovics három órákor befejezte beszédét, végül benyújtván egy határozati javaslatot, amelyben a vasutas javaslatoknak napirendről való levételét indítványozta.

A hat új elemi iskola.

Teljes tandíjmentesség.

Apponyi Albert gróf a városhoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 18.

A közoktatásügyi kormány, mint megirtuk, elhatározta, hogy a tanügyi mizériák megszüntetésére hat új elemi iskolát állít fel Aradon. A kultuszminiszter megbízásából Halász Ferenc miniszteri tanácsos a múlt hónapban tárgyalásokat is folytatott a létesítendő hat új iskola ügyében a város vezetőségével és nagyjában létre is jött a megegyezés.

A város kilátásba helyezte, hogy az új iskolák céljaira megfelelő telket ad és felépíteti az iskolákat. Az épületek megmaradnak a város tulajdonában, csak az örök használati jogot biztosítják telekkönyvileg az állam részére. A város ezenkívül öt százalékos iskolai adót ajánlott fel az állam iskolák céljaira és kilátásba helyezte, hogy minden tanító után az országos tanítói nyugdíjalap javára évi 24 koronát fizet. A tanítók pedig a 30 filléres nyugdíjilleték váltása címén évi 28 korona illetéket fizetnek.

A tárgyalásról felvett jegyzőkönyvet a tanács felterjesztette Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, aki ma leiratot intézett a városhoz. A miniszter a leiratban kijelenti, hogy a város ajánlatát örömmel fogadja el. Megjegyzi, hogy amennyiben a most tervekben vett népisiskolákon kívül új iskolákra lesz még szükség, az állam hajlandó ezeket is létesíteni, ha a város ingyen telket ad és felépíteti az iskolákat.

A miniszter egyúttal kiköti, hogy a város a hat új iskolát tűzkár ellen biztosítsa és jókarban tartsa, továbbá a gazdasági ismétlődő iskola céljaira egy katasztrális holdnyi területet engedjen át örök áron. A miniszter a város ajánlatával szemben az alábbi előnyöket biztosítja:

Az állam fedezi a tanítók személyi járandóságát úgy most, mint a jövőben, fedezi a hitoktatók szabályszerű tiszteletdíját és gondoskodik úgy most, mint a jövőben a helybéli népisiskolákban el nem férő tanköteles gyermekek oktatásáról. Az állam teljes tandíjmentességet ír elő a hat új iskolában, csupán az 50 fillér beiratási költséget kell a szülőknek fizetniük.

A felajánlott öt százalékos iskolai adót az állam az iskolák céljaira a városnak mindaddig visszamenőleg engedélyezi, amíg az építkezésekre felvett kölcsönt teljesen nem törleszti. Az iskolákban természetbeni lakást élvező tanítók lakbér-váltása feiében évi 420 koronát fizet az állam.

Kijelenti a leiratban a miniszter, hogy a

tanerők kinevezésénél aradi illetőségű ifjak és leányok előnyben részesülnek. Az új iskolákban alkalmazandó tanerők felét már 1908. év őszén, másik felét 1909. őszén nevezi ki a kultuszminiszter.

Arra kéri végül a miniszter a városhoz, hogy a törvényhatóság az iskolák ügyében minél előbb hozzon határozatot és ezt jóváhagyás végett terjessze fel hozzá.

Montignoso grófnő.

Orth János és Wölfling Lipót.

Szenzációs könyv.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 18.

Krémer Ida asszony 1906. novemberében a szász udvar megbízásából Montignoso grófnő firenzei villájában tartózkodott s úgy volt, hogy mint nevelőnő a kis Mónika hercegnőt Dresdába viszi. Később azonban a szász udvar beleegyezett, hogy a hercegnő továbbra is anyjánál maradjon s így Krémer asszony egyedül utazott el négyheti tartózkodás után Firenzéből. Elményeiről könyvet írt, mely most fog megjelenni. Ebből a könyvből közöljük a következő érdekes részletet:

A villában nagy a rendetlenség s maga a hercegnő oly nyugtalan, hogy nyugtalanúsága környezetére is átragad. Tétlenül jár kel, nincs foglalkozása, amely le tudná kötni. Akármit olvas, nem marad nyugton. Néhány nap óta különösen nem leli nyugtát. Ki tudja, mit forral megint. Hisz oly ravasz s az udvarnak mindig újabb nehézségeket okoz. A reggelinél elmondta nekem, hogy nagy lelki ürességet érez, vágyakozik a gyermekei után s ez majdnem megőrjiti. A szegény kis Mónika hercegnő különben alig látja anyját, aki egy óráig sem tud időzni a villában. Alaposan megfigyeltem jellemét és mondhatom, hogy e szeretetreméltó külső mögött nyers önzőség rejlik. Nagyon szereti a hízogásokat s igen tehetségesnek tartja magát. Mőfőlelt ravasz, de minden ravaszága mellett csodálatos módon elővigyázatlan és korántsem óvatos. Erre vezethető vissza nagy ballépése is. Még sem mondhatom, hogy csunya jellege van. Lényének alapvonása a szeretetreméltóság, de elhatározásai oly váratlanul jönnek, mint villám a felhőtlen égből. Ha valami az eszébe jutott, azt azonnal keresztül akarja vinni. Erkölcsi megítélései igen változók. Amit az egyik percben bűnnek tart, az szerinte a másik pillanatban már erény.

Belátja, hogy „affairejé”-ben elsősorban ő az oka mindennek. Általában egy elviselhetetlen környezet áldozatának tartja magát. Dresdában a családi viszonyok pokollá tették az életét s ez kergette a kétségbeesésbe. Csak botrány útján szabadulhatott ebből a környezetből és ez a logika az, ami megvigasztalja.

Nem akarok e helyütt lelki terheltségről s nem akarok hosszasan nagybátyjával, Orth Jánossal és bátyjával, Wölfling Lipóttal foglalkozni, de annyi bizonyos, hogy a toscanai nagyhercegi családból csupa különös, rendkívüli emberek származtak. A toscanaiak főjelleme az etikette utálása és vágyódás a tisztán emberi iránt.

Testvéréről, Wölfling Lipótról a hercegnő a következőket mondotta:

— Lipót bátyám és én nagyon szerettük egymást. Én őt Eustachusnak neveztem, ő engem Eustachiának. Irunk és táviratozunk egymásnak csaknem minden nap. Csak azt nem tudom megérteni, hogy mikép vehetett felesé-

gül egy olyan nőt, mint Adamovics Vilma. Ő genialis, okos ember. S latná ön, hogy az a nő milyen illetlenül eszik, s milyen borzalmasan beszél. Teljesen műveletlen perszóna.

— S boldogan él ő? — kérdeztem a hercegnőtől, aki vállat vont.

— Amint látszik. Oktatja a francia nyelvre, a zongorázásra, de hogy boldogságuk tartós lesz-e, az nagy kérdés. Mint tudja, egyszerű magánzóként él Zürich mellett, látogatja az egyetemet és szorgalmasan tanul geológiát. Jellemző egyébként rá nézve a következő eset, amelyet ő maga mondott el nekem:

Meglátogatta nemrég egy ismerőse régebbi környezetéből és kérdezte a szobaleányt, hogy ő császári fensége odahaza van-e? A leány persze nem tudott semmiféle császári fenségről s azt mondta, hogy itt Wölfling Lipót ur és neje lakik. A vendég erre megismételte a kérdést még pedig hangosabban, úgy hogy az erkélyen levő bátyám is meghallotta s elmondta nekem, hogy már régen őrlött úgy, mint akkor, amikor régi címét hallotta. Épp ezért a látogatót, aki egyébként közömbös volt neki, különös, kitüntető szivességgel fogadta. Nemrég utazás közben egy pályaudvaron találkoztam vele. Kerestem, de nem láttam sehol. Egyszerre kiáltást hallok:

— Eustachia!

Istenem, ez lenne a bátyám!? Ez az ember a hosszú szakállal és hajjal, fődetlen fővel. Alig ismertem rá, olyan apostolszerűnek látszott. Csak kíváncsi vagyok, meddig fog ez tartani. Ez csak átmenet, én is azt hiszem, hogy ő visszatér régi szférájába.

Wölfling Lipót nagy hatással volt rá, de még nagyobb az egykori János toscanai herceg, becéző nevén: Onkel Sani. Mint tizenöt éves leány ismerkedett meg vele Bécsben. Az ottani udvari légkör épp oly kevéssé tetszett neki, mint a dresdai és rendre kigunyolta a különféle főhercegeket. Csak „Onkel Sani” volt szerinte pompás fickó. Szerelmes volt belé és ő házassági ajánlatot tett neki. A közeli rokonság miatt azonban Montignoso grófnő kikoszorázta ezekkel a szavakkal:

— Bácsi, azt akarod, hogy trottlikat hozunk a világra.

A házasságból így nem lett semmi, de lett János főhercegből Orth János és Lujza hercegnőből, Szászország trónörököséből Montignoso grófnő.

Tömlöcbe!

Elítélt aradi jogász.

A Tribuna sajtópöre.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 18.

Ma állott izgatás miatt a nagyváradi esküdtségi elnök Nitescu Voicu (Vajk) 23 éves aradi joghallgató.

Ez a fiatal ember az elmúlt esztendő őszén La temnitia (Tömlöcbe) cím alatt cikket írt az Aradon megjelenő Tribunába, — amelyben a magyar nemzetet úgy tüntette fel, hogy bíróságai, ügyészei és minden hivatalai és hivatalnokai csak arra valók, hogy a románokat elmagyarosítsák s hogy azokat a románokat, akik ez ellen felszólalni mernek, elnémitják, tömlöcbe vetik. A cikk csak úgy hemzseg a legválogatottabb durva kifejezésektől a magyarság rovására.

A nagyváradi királyi ügyészség természetesen izgatás miatt megindította az eljárást a cikk szerzője ellen s az ügyben ma volt a tárgya-

lás a nagyvárad esküdtbíró előtt. Az ügyészség két rendbeli izgatás vétségével vádolta Nitescut, mert a cikk ugyanabban a lapban két ízben jelent meg.

A vádlott a cikk szerzőségét elismerte, azonban tagadta, hogy abban izgatás volna. Azt vitatta, hogy a cikk nem a magyarországi állapotokra vonatkozik, hanem általánosságban tartott értekezés.

A kérdések megszövegezése után délután került a sor a pörbeszédre. Gáthy Bálint ügyész fényes elokvenzával előadott szép vádolóbeszédében ismertette a nemzetiségi izgatók aknamunkáját s a vádlott bűnösségét jogi érvekkel bizonyította, míg a vádlott védekezése abban állott, hogy ő jót, a magyarok és románok közötti egyetértést ápolni akarta a cikke megírása által, s hogy azóta, amióta azért a cikkért pört indítottak ellene, visszavonult — a politikától.

Az elnök szép rezüméje után az esküdtek határozta és a vádlottat bűnösnek mondták ki egy rendbeli osztály elleni izgatás vétségében. E marasztaló verdikt alapján a törvényszék Nitescu Voicut három hónapi államfogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte.

Az elítélt bűnössége megállapítása miatt semmisségi panaszt jelentett be.

Az erkölcsös rendőrség.

Nincs többé zárórahosszabbítás!

Csak városatyáknak.

Arad, június 18.

A mai postával levelet kaptunk, amelyet közérdekű voltára való tekintettel ezennel nyilvánosságra hozunk. A levél így hangzik:

Igen tisztelt szerkesztő ur! Nem mondhatnám el, hogy becsületes munkában megöszült fejjel írom e sorokat, mivel egyrészt nem vagyok ősz, másrészt sohasem írok a fejemmel, hanem mindig a tollammal, harmadrészt pedig a becsületes munka előttem ismeretlen fogalom. Ezidőszerint ugyanis a kopirozási osztály főnöke vagyok egy aradi cégnél, ez pedig aligha nevezhető becsületes munkának. Még szerencsém, hogy az öregeim rendes havi segélyllyel járulnak ezidőszerinti fizetésemhez, amely az irodában való szabad ülésen és körömtisztogatási engedélyen kívül főnököm barátságos vállveregetéséből áll.

Amint Szerkesztő ur az előadottakból láthatja, helyzetem szomorú volta egyenesen rántal, hogy héba-hóba nagyobbarányu lumpolásokat rendezzek. Nem is beszélék arról, hogy szívügyeim rendezetlensége különösen lumpolásaim közbe tűnik ki, amennyiben ilyenkor elfog a bu és meg akarok halni, dalban elbeszélve. A dalhoz azonban cigány szükséges.

Mielőtt áttérnék panaszom tulajdonképeni tárgyára, megállapítom a következőket:

1. Ha valaki meg akar halni, de ezt nem teszi: senki fiának nincs jogában őt a megemhalásban háborítani.
2. Reggel három órákor is fájhat az embernek a szíve.
3. A fentemlített szívek ezt megtiltani nem lehet.

Attérve most a római katolikus vallásra és panaszom tulajdonképeni tárgyára, méltóztassék tudomásul venni, hogy e hó 16-án, vasárnap éjszaka fél két órákor szívfájást konstatáltam magamon az egyik kávéházban. A szívfájás közvetlen oka egy barna nő volt. Szerkesztő ur, micsoda nő! Mint komor bikáé, olyan a járása, mint a sötét kapuciner szemé pillantása. Szóval intettem a cigánynak, szemmel pedig intetem a nőnek. A cigány a következő pillanatban a nótát húzta, de olyan hamisan, mintha a fogamat húzta volna. Denikve meg akartam halni. Körülbelül egy félóraig folytattam

ezt a műveletet, amikor különös esemény történt. A cigány letette a vonót és kijelentette, hogy ütött a záróra, nem lehet tovább zenélni. Kérjek zárórahosszabbítást.

Rögtön irtam az inspekciónak, hogy egy órával hosszabbítsa meg a zárórát, mert előreláthatólag ez volt az az idő, amelyen belül szívemnek meg kellett volna repednie. A rendőrhadnagy azonban kijelentette, hogy nincs zárórahosszabbítás. Ha tovább akarok mulatni, akkor menjek haza lefeküdni.

A tanácsot meg fogadtam. Beszüntettem a szív-fájdalmat és miután konstatáltam, hogy a barna nő nem is olyan vonzó, hazamentem.

Másnap éjszaka fél három órákor éppen hazafelé mentem, mikor zeneszó ütötte meg a fülemet. A zene egy kávéházból eredt. Benéztem: egy városatyá mulatott. Tovább menve, egy vendéglőben halom a cigányt. Benézek! egy másik városatyát látok.

Tisztelettel kérdem ezeketán: hát Aradon csak a városatyáknak van engedélyük az éjjeli két óra után észlelhető szív-fájdalomra? Nekünk, Aradváros kétezeröttszáz lump polgárnak nincs jogunk zárórán túl mulatni, a városatyáknak pedig igen? Nyílt kérdésként teszem fel ezt Greén Nándor tb. főkapitány ur előtt, mert tudni akarom, mennyire becsüli ő e kávéház fentartó elemét. Itt komoly közérdekről van szó: tessék színt vallani!

A 2500 aradi lump nevében kérve e sorok közlését, maradok kiváló tisztelettel

Zebra Samu s. k.
magánhivatalnok.

SPORT.

Aradiak győzelme a temesvári galamblövé versenyen.

Arad, június 18.

A Temesvármegyei galamblövé egyesület vasárnap délután Temesvárott nagyszabású versenylovászatot rendezett, amelyen sok versenyző közül aradi galamblövék, *Czárán János*, *Kabdebó Antal*, *Kabdebó János* és *Jakabffy Gyula* több első és második díjat vittek el.

Az egyes versenyek eredménye a következő: Poole. 26 méter. Tét 10 K. 13 lövő vett részt. A díjat *Králik László* és *Czárán János* közt (5—5) megosztották. Megnyitóverseny. 4 galamb (két hiba kizár). Távoltság 24 méter. A versenyben 15 puskás vett részt. I. *Czárán János* (8—8.) II. *Kövé Lajos* (8—7.) Temesi hölgyek díja. Handikap, 8 galamb, 13 hiba kizár. Távoltság 21—30 méter. A versenyben 18 puskás vett részt. I. *Bánlaky András* (10—10), II. *Kabdebó János* (10—9), III. *Kabdebó Antal* (9—8). Vigaszverseny, 4 galamb (2 hiba kizár). Távoltság 24 méter. A versenyben csak négyen vettek részt. I. *Jakabffy Gyula*. II. *Gyika Elemér*. Poole. Tét 20 kor. 5 puskás, 30 méter. I. *Czárán János* (4—4). Poole. Tét 5 K., 8 puskás, 28 méter. I. *Kabdebó Antal* (4—4). Poole. Tét 20 K., 6 puskás, 30 méter. I. *Kabdebó Antal* (1—1). Poole. Tét 6 K., 7 puskás, 26 méter. I. *Deutsch Sándor* (8—3) Poole. Tét 20 K., 6 puskás, 27 méter. D j megosztva *Rajásich Vladimir báró* és *Kabdebó Antal* közt (2—2). Poole. Tét 20 K., 5 puskás, 27 méter. I. *Kabdebó Antal* (4—4) Poole. Tét 20 K., 7 puskás, 27 méter. I. *Kabdebó János* (1—1). Poole. Tét 20 K., 3 puskás, 27 méter. *Czárán János* (5—5). Match dupla galambra. Tét 20 K. 27 méter. I. *Czárán János*. Match dupla galambra. Tét 20 K. 22 méter. I. *Czárán János*. Match. 30 méter tiz galambra. Tét 20 K. I. *Kabdebó Antal* (11—7). Poole. Tét 20 K., 3 puskás, 25 méter. I. *Kabdebó Antal*.

A verseny után a Tiszti Kaszinóban társasvacsora volt. A lelőtt galombokat a kórháznak adták.

+ A turisták kirándulása. Vasárnap, e hó 23 án az aradi turista egyesület érdekes kirándulást rendez. Pap Miklós vezetése mellett a Fehér Kereszt-szálló elől indulnak fél hét órákor s a csálai erdőn keresztül menve, megte-

kintik a híres bodrogi zárdát. A zárdá megtétele után a csálai erdőben pihenőt tartanak s onnan este felé indulnak vissza Aradra. Aki a kiránduláson részt óhajt venni, ebből szándékát szombatig a Vas szállóban, vagy Kalmár Árpád egyeteli jegyzőnél jelentse be. Elélmiszerről a tagok kötelesek gondoskodni.

+ Aradi atléta győzelme Berlinben. Berlinből azt a szenzációs hírt kapjuk, hogy a *Sportklub Komet* vasárnapi nemzetközi atlétikai versenyén részt vett három magyar atléta fényes sikerrel szerepelt. *Medgyessy Iván*, a M. A. C. jeles fiatal tagja megnyerte a távolugrást és a gátfutást, *Kiss Imre* (M. A. C.) pedig a rudugrásban győzött, *Mudin István* (M. A. C.) kiváló aradi atléta a klasszikus pentatlonban indult, de az öt versenyszám közül csupán a gerelyvetést nyerte meg; végeredményben második lett s ugyancsak a második helyre szorult a magasugrás egyéni versenyében is.

Megőrült aradi iparos.

Aki Deák Ferencre hivatkozik.

A munkanélküliség áldozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 18.

Ma délelőtt egy tragikus sorsu aradi fiatal embert szállítottak be a mentők az aradi kórház megfigyelő osztályába. A fiatalemberen az elmezavar tünetei mutatkoztak s a hatóság kénytelen volt a kórházba szállítani. mert előzőleg két ízben kitört rajta a dühöngés és tört zuzott. A fiatalember megrázó sorsáról az alábbiakat jelenti tudósítónk:

Marx János 26 éves aradi asztalos segéd már régóta munka nélkül van. Több műhelyben alkalmazták már az iparossegédet, de mindenünne elküldötték, mert különös viselkedésével temérdek bajt okozott a műhelyekben.

Ma délelőtt *Marx* beállított a Hunyadi utcái Munkás Otthonba, ahol vizes poharakat csapkodott a földhöz. Az otthonban tartózkodó munkások azt hitték, hogy részeg s ezért kitessékelték. *Marx* eltávozott és a Butorszövetkezet igazgatójához ment, akitől munkát kért. Az igazgató kijelentette, hogy a szövetkezet műhelyének nincsen most szüksége segédre. Különben is bizalmatlanul fogadta a kopott ruházatu, züllött kinézésű iparossegédet. *Marx* a visszautasításra dühöngeni kezdett és rákiáltott az igazgatóra:

— Követelem, hogy munkát adjon! Ha nem ad, akkor baj lesz!

Az igazgató rendőrről küldött, hogy megszabaduljon a kellemetlen embertől. Amikor *Marx* meglátta a közeledő rendőrt, kiment az utcára és a gázlámpához támaszkodva vigan füttyörészett. A rendőr felszólítására *Marx* szó nélkül felment a városházára, ahol *Berecz Ferenc* alkapitány, kihágási bíró halgatta ki.

Az alkapitány előtt *Marx* okmányokkal igazolta a személyazonosságát. *Berecz* átnézte az iratokat, megkérdezte a zavart tekintetű fiatal embertől:

— Minek magának a keresztlevél?

— Minek? Hiszen Deák Ferenc megírta bölcsen, válaszolta *Marx*, hogy keresztlevélre mindenkinek szüksége van, mert ez a bizonyítéka annak, hogy akinek keresztlevele van, az nem állat, hanem ember.

Berecz ebből a zavaros feleletből látta, hogy nem normális emberrel van dolga. Elhívatta tehát *Hecht Adolf* dr. kerületi orvost, aki néhány kérdést intéve *Marx*hoz, konstatálta, hogy nem épelméjű. Az alkapitány intézkedésére csakhamar megjelentek a mentők, akik a szerencsétlen iparossegédet a kórház megfigyelő osztályába szállították.

Az orosz rémuralom.

Ezrek letartóztatása.

Az államcsiny után.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 18.

A birodalmi дума feloszlata és az államcsiny elkövetése után az abszolutizmus most már teljes féktelenségében dühöng Oroszországban, hogy a legkisebb szabadság-mozgalmat is letiporja. A kormány mindazokat, akik a dumában, vagy a dumán kívül csak bármiként is veszélyeseknek látszanak letartóztatja. A mai napon letartóztatottak száma meghaladja az ezret. Legközelebb újabb, tömeges letartóztatások várhatók.

Mai távirataink ezek:

London, június 18. A Daily News pétervári levelezője a дума feloszlataára vonatkozólag még közli, hogy a дума feloszlataára sok huzavona után végre is az a különös aggodalom adott okot, hogy Németország sértve érezné magát, ha a lengyeleknek engedményeket tennének. A lengyelek követeléseit nagyon mérsékeltek voltak. A lengyelek csak azt követelték, hogy a főoktatás nyelve a lengyelországi iskolákban a lengyel nyelv legyen.

Petervár, június 18. A volt képviselők legnagyobb része ma megjelent a birodalmi kancelláriában, hogy utolsó napidíjait és utazási költségeit felvegye. Mint képviselői körökben híre jár, semmiféle proklamációt vagy felhívást a néphez kibocsátani nem fognak, ellenben pontos leírását fogják kiadni a дума feloszlatajánál történteknek vagyis jelentést fognak kiadni a дума legutolsó napjairól és jelentést fognak kiadni ama 22 tagu bizottságnak a tárgyalásairól, melyet az 55 szociáldemokrata képviselő kiadatása ügyében kiküldöttek.

Riga, június 18. A birodalmi дума feloszlataát higgadtan vették tudomásul. Sok házkutatást tartottak oly embereknél, akiktől gyanítják, hogy a forradalmi szervezettel összeköttetésben vannak. A letartóztatottak közt igen sok a zsidó. Eddig három ügyvédet, két orvost, két fogorvost, egy ügyvéd feleségét, több tanítót és másokat tartóztattak le.

Moszkva, június 18. Itt összesen 350 embert tartóztattak le. Az orosz hazafiak szövetsége a дума feloszlataárát hála istentiszteletet tartattak. A munkások között viszont nagy izgatottságot keltett a feloszlataás, amelyre politikai tömegsztrájkkal akarnak válaszolni.

Szebasztopol, június 18. A forradalmárok a város egyik legnagyobb fegyverkereskedését kifosztották és az elrablott fegyverekkel megtámadták a rendőrséget. A tengerésziskola növendékei Ruzsák kapitány vezetése alatt kövekkel megdobálták az admirális-hajót. A tengernagynak legmesszebbmenő intézkedésekre szóló felhatalmazása van a cártól.

Pétervár, június 18. A terroristák pártja most merényleteket kezd magasállású állami tisztviselők ellen. Janovna asszony Odesszába utazott, hogy Kaulbars tábornokot megölje. Abban a pillanatban, amikor a merényletet el akarta követni, elvesztette a lélekjelenlétét, visszaszaladt a szállodába, ahol öngyilkosságot követett el.

Odessza, június 18. A zsidók sietve menekülnek az összes városokból. A zsidók üzletei zárva vannak, mert progrom-

tól tartanak. A letartóztatottak száma ötszáz.

Pétervár, június 18. A kormány súlyos büntetés terhe mellett eltiltotta a lapoknak, hogy a kormányt - támadó cikkeket közöljenek.

Kiegyezés.

— A vámszerződés és vámszövetség. —

Berzsenyi B. Mór és Töhötöm T. Jakab, két konkurrens cég utazól találkozunk az állomáson. Kérli Berzsenyi:

— Hova utazol?

— Bécsbe.

— No hallod, — mondja Berzsenyi, — te egy szemtelen hazug fráter vagy. Te azt mondd, hogy Bécsbe utazol, hogy én azt higgyem: Brünnebe utazol. Pedig te tényleg Bécsbe utazol, hát akkor minek hazudsz?

*

Wekerle (magában morfondíroz): Ha azt mondom Becknek, hogy vámszerződést akarok, akkor ő azt hiszi, hogy hazudok, mert el akarom vele hitetni, hogy vámszövetséget akarok, pedig tényleg vámszerződést szeretnék. Ennélfogva azt fogom neki mondani, hogy vámszövetséget akarok, hátha akkor sikerül a vámszerződést nyélbeütni.

Polónyiadák.

A zsebmetszők patrónusa

A pénz nem büzik!

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 18.

Amikor a nagy per megindult, általános volt a felfogás, hogy szegény Lengyel Zoltán alul marad, bármennyire igazak is a vádak, amiket Polónyi Géza ellen emelt. Egy pör megnyeréséhez tudvalevőleg nem elég maga az igazság, ezt az igazságot alaposan meg kell támasztani kétségbevonhatatlan bizonyítékokkal és ezeknek az előterjesztése látszott oly emberfeletti munkának, hogy Lengyel merész vállalkozásának mindenfelé kudarcot jósoltak.

Nap-nap után jobban beigazolja az agilis képviselő, hogy nincs ok őt félteni, mert amily állhatatosan vágta oda Polónyinak, hogy j-accuse épp oly gondtal és alaposan szedi össze a Polónyi viselt dolgaira vonatkozó összes terhelő és bizonyító adatokat.

A vizsgálóbíróhoz benyújtott előterjesztésében, amelyről már több ízben emlékeztünk meg, fővárosi tudósítónk távirati jelentése szerint, a bizonyítékok még a következő dolgokra terjednek ki:

Polónyi Géza a Theisz-korszakban állandó összeköttetést tartott fenn a zsebmetszőkkel és tolvajokkal, felettük szinte naponként raportokat tartott, velük osztozkodott és bőségesen kihasználta fővárosi bizottsági tagsága révén szerzett befolyását. A gonosztevőkkel cimborázott, a rendőri intézkedésekről értesítette őket és a pénzt is elszedte tőlük, sokszor érvényesítette befolyását, hogy gazembereket kiszabadítson az akkor még városi rendőrség kezéből, másrészt pedig mint a hirhető 11600 forintos gráci lopás esetében a gaz ágot bizonyító aktákat 1883. április 13-án Mátyás Hugó akkori rendőrfogalmazó jelenlétében elégette.

— Különös sulyt helyezek arra — írja előterjesztésében Lengyel Zoltán, hogy a bizonyítás különösen e pontra nézve megengedtessek.

De Polónyi még más irányban is érvényesítette bizottsági tagságát. Az éjjeli mulató tanyák engedélyeinek megszerzését szinte iparszerűleg üzte és nemcsak az új engedélyek kiadásáért fizettette magát, hanem e nyilvános házak tulajdonosait állandóan sarcolta, s aki

az általa kivett adót meg nem fizette, attól elvonatta az engedélyt. Volt idő, amidőn ilyen-fajta engedélyt csakis Polónyi útján lehetett megszerezni.

Az előterjesztés szerint Polónyi még arra is felhasználta a városatyaságot, hogy pénzért állásokat szerzett a fővárosnál. Egy fővárosi tisztviselőtől 200 forintot kért és kapott azért, hogy kineveztesse. Lengyel Zoltán kéri ennek a tisztviselőnek tanukénti kihallgatását és ennek sürgős foganatosítását, mert tudomása van arról, hogy Polónyi megbízottai már háromszor tettek kísérletet arra nézve, hogy a tisztviselő vallomása megtagadására bírják.

— E rettenetes bűnhalmazt az adatok egész tömegével tudom bizonyítani, — fejezi be Lengyel előterjesztését.

Vakmerő rablótámadás.

Ki volt a csaló?

Különös bűneset.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 18.

Vakmerő rablás történt tegnap este a fővárosban. Ha a rablás áldozatát a rendőrök nem találták volna veszedelmes állapotban, azt kellene hinni, hogy egy hisztérikus asszony rémlátása az egész.

A Szondy utca 82. számú házban lakik Szöcsi József városi villamos kalauz. Szöcsi tegnap szolgálatban volt, ahonnan csak éjjeltájt került haza. Lskásában csak felesége volt, született Dancsovic Teréz.

A konyhaajtót Szöcsi, mint rendesen, zárva találta, de hiába zörgetett, az asszony nem nyitott ajtót. Szöcsinek úgy rémlett, mintha belülről nyöszörgést hallana. A szomszédban lakik Fittinger József városi villamos lakatos, Szöcsi ezt felzavarta és együtt kifeszítették a konyhaajtót.

A szoba ajtaja nyitva állott és furcsa látvány tárult szemük elé.

A szoba padlóján egy szál ingben feküdt Szöcsiné, össze-vissza kötözve. Ingének vége szájába volt dugva, úgy hogy kiabálni nem tudott, két keze a tűzhely két lábához volt erősítve kötelekkel, derekára kötél volt csarva, amelynek végét a diván lábához kötötték, lábait összekötözve az ajtó kilincséhez voltak erősítve.

Az asszony eszméletlen állapotban volt veszedelmes helyzetéből kiszabadították és míg a férj azon fáradozott, hogy eszméletre térítse, Fittinger elszaladt a közeli a 17-es számú örszobába rendőrökért, mert nyilvánvaló volt, hogy rablás történt, a szoba butorzata felforgatva, a szekrények tartalma a padlón szétdobálva.

Mire a rendőrök megérkeztek, az asszony visszanyerte eszméletét és a következőket mondta el:

— Az este lefeküdtem 10 óra után. Alig aludtam el, csörömpölésre ébredtem. A kis udvar felőli ablak egyik tábláját valaki bezúgta. Ijedten ültem fel és a félhomályban láttam hogy egy ember beugrik az ablakon. Segítségért kiáltottam és kiugrottam az ágyból, de a rabló mellettem termett és hasba rugott, úgy hogy ájultan estem össze. Hogy mi történt azután, nem tudom.

Az asszonyt hajnal felé a rendőrök, akik azonnal jelentést tettek a központnak, behozták a főkapitányságra, ahol a vizsgálatot a rejtélyes rablási ügyben Orz György rendőrfogalmazó vezeti.

Az asszony a betörő rabló személyére vonatkozólag felvilágosítást adni nem tud. A sötétben nem látta, csak a körvonalait, a hasbarúgás után pedig elveszítette eszméletét.

A kiküldött detektívek csak annyit állapítottak meg, hogy a rabló a helyi viszonyokat ismerte. A kis udvar felől jött be, egy ablak-táblát betört, az ablakot kinyitotta és nyitva is hagyta. Csak készpénzt keresett, a szekrényekből kidobott mindent és hetven korona készpénzt magához véve, a konyhaajtón távozott, az ajtót bezárta és a kulcsot magához vette. Valószínű, hogy a hátsó udvar két méter magas tűzfalára felmászott és a másik oldalon leugorva, a szomszédos üres telken át menekült el.

Későbbi távirat jelenti:

Amint a nyomozat során kiderült, az egész rablási históriának igen különös története van. Szőcsiné ugyanis több ízben pénzzel segítette szegény édesanyját, ami miatt férje nagyon haragudott s több ízben keményen meg is verte az asszonyt. Ma azután Szőcsiné ismét 70 koronát küldött haza anyjának, de hogy férje reá ne jusson a dologra, összekötözte magát, betömte a száját és odakötötte magát a tüzhelyhez, még pedig véletlenül olyan erősen, hogy elájult.

Megindították ellene az eljárást a hatóság félrevezetése miatt.

A megmérgezett folyó.

A körösvölgyiek panasza.

Küldöttség az alispánhoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 18.

Már régóta nagy az elkeseredés a Fehér-Körös mellett fekvő községek lakói között a vármegyei hatóságnak télen magatartása miatt. A körösmenti községek ugyanis több ízben fordultak panaszszal a vármegyéhez, hogy a Fehér-Körös a legkisebb esőzések után is kiárad, mert a medre telve van a Körös felső folyásán fekvő aranyosó telepekből kibocsátott iszappal. A vármegyei hatóság azonban nem intézkedett ezen állapotok megszüntetése érdekében.

A gazdaközönség még más okok miatt is felette elkeseredett. A Fehér-Körös vize, amely állandóan szürkészinű, teljesen ihatatlan. A gyakori áradásoknak, amelyek már évek óta Brádtól Gurahoncig előfordulnak, az az oka, hogy a rudai és bárzai aranybánya-társulat az általa használt gurabárczai aranyzuzókból kimosott iszapos vizet nem olyan medencékbe bocsátja be, ahol az teljesen lerakodik, hanem a Fehér-Körösbe. Az aranyosásból nyert iszap ugyszólván teljesen megtölti a folyó medrét s így természetes, hogy a legkisebb esőzés után a víz azonnal kicsap medréről és óriási károkat okoz a gazdaközönségnek.

A Fehér-Körös vize ezen a vonalon ugyszólván meg van mérgezve, ami folytán egyrészt a hal-állomány elpusztult, másrészt a szarvasmarhák itatása is lehetetlenné vált. A bányatársulat ugyanis piánkálit használ az aranyosásnál és az így megmérgezett iszapos vizet eresztik be a folyóba.

A hatóság a gyakori panaszokat nem vette figyelembe és nem intézkedett, hogy a bányatársulat szüntesse meg a Fehér-

Körös megfertőztetését és készítsen iszapfogó medencéket. Pedig a vármegyei hatóság szigorúan őrködik a folyó tisztasága felett. Annyira megy a szigorúságában, hogy a pálinka-főző parasztokat, akik a cefrét a folyóba öntik, közegészségügyi kihágás miatt érzékenyen megbírságotja.

Ezek az állapotok annyira elkeserítették a körösmenti községek lakóit, hogy — hir szerint — küldöttségileg keresik fel *Dálnoki-Nagy* Lajos alispánt és megkérlik, hogy a gazdaközönség érdekét védje meg és intézkedjék a jelenlegi mizériák megszüntetése iránt.

Váljunk el!

Egy fénykép története.

A takarékos asszony.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 18.

Operettbe vagy valami csiklandós francia bohózatba illő eset történt tegnap Aradon a városnak egyik forgalmas utcáján. Egy férfi pofozott meg egy csinos fiatal asszonyt, aki jajgatva, zokogva, meglepetten menekült a férfi elől.

A dolog előzményei a következők:

Egy férj — aki becsületes, tisztességes munkával keresi kenyerét, sokat keresni azonban a mai nagy drágaság idején nem tud, — régen figyeli asszonyát, aki mellesleg megjegyezve igen takaros. A hölgy elegánsan jár; jól ruházkodik, szép gyűrűi, sőt órája is van.

A férj lelkében lehet, hogy derengett valami sejtésszerű érzés; nem egyszer megjegyezte:

— Megint új ruhád van! . . .

— Oicsón vettem, potom áron! felelt az asszony, — 60 fillér volt métere!

— Ugy — szolt sötéten a férj — és hol vetted rá a pénzt?

— Elspóroltam!

A férj ilyenkor számításra tett és rá kellett jönnie, hogy ha az egész konyhapénzt elspórolná a felesége, még akkor is kevés volna az. Nem szolt, hanem merész nyomozásra határozta el magát.

Napokon keresztül járt a városban a kétes hírű helyekre, de nem talált utbaigazítást; végre megtudta, hogy az egyik utcában egy idős asszonyság lakik, akijő pénzért szívesen közvetít házasságtöréseket . . . Bement tehát hozzá. Az asszony nem ismerte.

— Átutazóban vagyok itt — mondta — néhány napig itt maradok, azután megyek Zágrábba vissza, szeretnék megismerkedni valami csinos hölgygyel!

Eleinte kétkedve, gyanakodva nézett az öreg asszony, az ember azonban eloszlatta gyanuját.

— A főpincér utasított ide!

— Ugy? Azt ismerem, finom ur, felelt a hölgy.

A férfi 2 koronát vett elő s letette az asztalra.

— Ez a foglaló a fáradtságáért — mondta. Ismerne valakit?

— Hogyne ismernék! Nagyon is sokat — szolt most már közlékenyen az öreg asszony.

— Van fénykép is?

— Egynehány az is van!

Hozta is mindjárt szolgálatkészen a kis albumot. Figyelmesen, mohón lapozni kezdte azt, egyszerre remegni kezdett a keze; egy arcképnél megállt . . . *A felesége archépe volt előtte* . . .

— Ugy e szép? — kérdezte az asszony nevetve.

— Szép, szép! — felelt a férfi remegő hangon.

— En csak prima anyagot tartok — áradozott a nő. Hát elhivassam?

— El, mikor lehet itt?

— Délután három órakor, mert az ura egy vén marha, nagyon félti. Máskor nem jöhet! . . .

Az ember pontosan ott volt délután; nem sokat kellett várnia jött a hölgy is, a saját — felesége. A jelenetet leírni nem lehet. Ő nagysága menekült, a férj pofozta. Egy válpörrel több van azóta az aradi törvényszéken.

EGYESÜLETI ELET.

(*) A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj egyesületének aradi fiókja f. hó 19 ikén este 8 órakor a Ferenc-tér 6-ik szám alatt levő hivatalos helyiségében rendező bizottsági ülést tart, melyre a tagokat ez uton hívja meg az elnökség.

Békeakció.

A makacs horvátok.

Új kiegyezési alap.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 18.

A politika most két fontos kérdés körül forog. Az egyik kérdés a horvátoknak obstrukciója, a másik pedig az Ausztriával való kiegyezés kérdése. Már meg is indultak a békeltetési tárgyalások a horvátokkal, hogy szereljenek le, eddig azonban még kevés kilátás van a békés meg egyezés létesítésére. Naphosszat tárgyalnak miniszterek, magyar és horvát koalícióbéli vezető férfiak, de nyelvkérdés lévén az ütköző pont még csak kölcsönös békejavaslatokat sem szövegeznek meg.

A horvátok obstrukciója váratlanul támogatást kapott a nemzetiségi klub tagjai részéről, akik — így beszélnek — készséggel játszá a oktató mester szerepét a magyar parlamentárizmus utvesztőjében járatlan horvátokkal szemben.

A béke-alkudozás.

A képviselőház miniszterelnöki szobájában ma délelőtt előbb *Batthyány* Tivadár gróf és *Holló* Lajos keresték fel *Wekerle* Sándort, akivel majdnem egy óra hosszat tárgyaltak a horvát kérdésben, — majd *Medákovics* Bogdán, a horvát országgyűlés elnöke és *Drohobeczky* Gyula, körösi püspök jelentek meg a miniszterelnöknél. A tanácskozáson ekkor résztvettek *Kossuth* Ferenc, *Apponyi* Albert és *Szterényi* József is.

A tárgyalás több mint másfél óra hosszat tartott és annak befejeztével *Medákovics* Bogdán egy hirlapíró előtt a következőket mondotta:

— Tulajdonképen nem béketárgyalás volt ez. Kerestük az eszközöket és formákat, amelyek mellett a konfliktust ellehet simítani. Egy dolog bizonyos, hogy ugyanis mindkét félnek engednie kell. Mi óhajtjuk a békét, de a dolog nagyon elmérgesedett. Viszont elismerjük, hogy a magyar kormány, a legnagyobb előzékenységgel van irántunk. De a mi helyzetünk lefelé igen súlyos, mert éppen a nyelvkérdésről van szó, amelyet nem mi vetettünk fel.

Mi kerülni akartuk a konfliktust és a vasuti törvények benyújtása előtt el is lehetett kerülni. Alkalmassint folytatása lesz holnap a tárgyalásnak.

Kossuth Ferenc csak ennyit mondott:

— Béketárgyalás ma nem volt, csak beszélgetés. A tanácskozást holnap folytatjuk.

A nemzetiségi mentorok.

A Ház tegnapi ülésén nagy feltűnést keltett, hogy több nemzetiségi képviselő aláírta a horvátoknak zárt ülést kérő ívét, továbbá az, hogy a horvátok már házszabályvitákat is kezdenek. Ennek a horvát és nemzetiségi barátkozásnak ma abban találták a magyarázatát, hogy a horvátok kellemetlenkedését a nemzetiségi is ki akarják aknázni.

Sőt beszéltek, hogy a technikai obstrukción a nemzetiségi vezettek a horvátokat, akiket Pop C. István, Vlád Aurél és Hodzsa Milán valósággal kioktattak. Erre az oktatásra szükség volt már azért is, mert a horvátok a magyar parlament házszabályaiban teljesen járatlanok. A nemzetiségi világosították fel a horvátokat arról is, hogy határozati javaslatokat kell benyújtani, mert azokhoz minden képviselő hozzászólhat. Tényleg most minden egyes horvát fölhasználása végén határozati javaslatot nyújt be.

A zárt ülés és a névszerinti szavazás taktikájával is kitanították őket a nemzetiségi, akik közül Hodzsa Milán és Vlád Aurél lefordították a házszabályokat az ő számukra horvát nyelvre és most már minden horvát tudja a házszabály megfelelő szakaszát idézni, ha az elnök erre felhívja.

A kiegyezés bonyodalmai.

Az e héten Budapesten tartandó kiegyezési tárgyalások alkalmával a magyar kormány javaslatára visszatér a két kormány a régi tárgyalási alapra, az annyira porhorreszkált vámszövetségi alapra. Az osztrák kormány, bár titkon örült a fordultnak, nem mutatott nagy hajlandóságot az új tárgyalási alap iránt és ezért bizonyos feltételek teljesítésétől tette függővé elhatározását. Egy estilap értesülése szerint amikor Wekerle Sándor miniszterelnök felajánlotta a szerződési formulát Becknek, akkor Wekerle azt remélte, hogy Beck nem fogadja el. Az osztrák kormány azonban alternatív ajánlatot tett, mondván, hogy hosszú lejáratra hajlandó belemenni a vámszerződésbe. A Wekerle kabinet ez ajánlat következtében nagy zavarba jutott, amelyből egy vidéki kis pénzügyi fogalmazó mentette ki. A fogalmazó ugyanis figyelmeztette Wekerlet, hogy csak taktikából vetették fel az osztrákok a hosszú lejárati kérdését és ezért azt proponálta a fogalmazó a kormánynak, hogy Wekerle is taktikázzék és fogadja el a husz éves lejárati, de kösse ki azt a feltételt, hogy a husz éves szerződés a külföldi államokkal megkötött vámszerződésekben kikötött határidőben fölmondható legyen.

Ezt a dolgot vívmánynak hirdette a kormány, de most, amikor a fogalmazó valami jutalmazást kért eszméjéért, Wekerle tudni sem akar a díjazásról.

A veszedelmes Supilo.

Egy estilap jelentése szerint a kormány tagjai bizalmas körökben elmond-

ták, hogy szívesen vennék Supilo eltávolítását. A kormánynak a kivánságáról tudnak a horvátok, de háttással nincs rájuk. Supilo Ferenc maga a következőket mondotta a különös óhajról:

— Nem tartom képesnek a magyar kormányt arra, hogy akár velem, akár társaimmal szemben törvénytelen séget követne el. De rosszul ítéli meg a helyzetet, aki azt hiszi, hogy a mi küzdelmünket én intézem, én vagyok a küzdelem mozgató lelke. Egyetlen párt sincs Horvátországban, amely kevesebbbe érne be, mint amennyit mi követelünk.

A nemzetiségek és a szocialisták.

Egy újságíró ma kérdést intézett Hodzsa Milán nemzetiségi képviselőhöz a nemzetiségek és a szocialisták szövetkezésére vonatkozólag Hodzsa Milán a következőket jelentette ki egy újságíró előtt:

— A Fejérváry-kormány választási reformját a nemzetiségek sohasem támogatták és nem is támogathatták, mert két sarkalatos pontban eltért a nemzetiségek álláspontjától. Az egyik pont az, hogy csak írni és olvasni tudók kapják a választói jog sultságot, a másik pedig az, hogy a nemzetiségi izgatások miatt elítéltek elvesztik a passzív választói jogot. Ami a szociál-demokratákkal való szövetkezést illeti, percig sem tagadom, hogy ilyen kooperációt természetesnek, lehetségesnek, sőt szükségesnek is tartok. Sajnálatomra azonban kénytelen vagyok kijelenteni, hogy a kooperációra nézve semmiféle lépés nem történt. Az egész hibából annyi igaz, hogy ha felszínre kerül az általános választói jog, komoly hiba volna, ha nem találkoznának azok, akik komolyan akarják a választói jogot.

A t. Ház mulat.

Pikáns felfedezés.

Elvesztő kerestelik!

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 18.

Amíg a t. Ház üléstermében kimondhatatlan nevű horvát szónokok beszélnek olyan nyelven, amelyen a legérzékenyebb mondat is haragos fenyegetésként hangzik, addig az unatkozó magyar horvátok különféle muátságokat találnak ki a hon szolgálatában kimerült lelkek szórakoztatására. Hogy menyit ötletességgel és szellemmel találják ki az újnál újabb szórakozásokat, azt mi sem bizonyítja jobban, mint egy igen-igen diszkrét női ruhadarab, amely rendszerint ápol és eltakar s amelyet ma a képviselőház egyik helyiségében találtak meg.

A gyengébbek kedvéért el kell árulnunk, hogy a fentebb említett ruhadarab még önmagában nem szórakoztató. Különbösebb értéke csak akkor van, ha a hozzátartozó tárgyakhoz lágyan hozzásimul, amely esetben a legöregebb horvátokat is jobban izgatja, mint egy-egy zárt ülés. Miután azonban a diszkrét hallgatásra kötelez, nem áruljuk el, hogy mi is voltaképpen a szóbanforgó ruhadarab, hanem átadjuk a szót fővárosi tudósítónknak aki a következőket jelent a különös szenzációról:

Tizenegy óra felé a Ház egyik földszinti helyiségében, amelyben bizottsági üléseket nehezen tartatnának, mivelhogy egy-egy ember használatára vannak berendezve, egy illatos, csipkés, habkönnyű-fehér csudajószágot találtak, amelyről nyilvánvaló, hogy Polónyi Géza például semmiesetre sem hagyhatta ott, mivelhogy — a többi ezer okra nem is gondolva — elvi ellensége a reformoknak, pedig

azt a batisztból készült remeket ez a modern vonás jellemzi. Valószínűleg ez az oka, hogy erős és kemény kezek nyomát viseli magán, amelyek a sok gombbal össze-vissza aggatott holmit rövid uton távolították el onnan, ahol utban állott. A Házban ez a szenzációs fölfedezés nagy izgalmat keltett s az emberek irigykedő gyanuval nézegetik egymást:

— Nem jártál te véletlenül — kérdezzétek — a szellőztető készülék felé? (Ezt a nevezetességet tudniillik minden jövevő képviselő megmutatja a hölgyvendégeinek, mert érdekes dolog is és a pincében van.)

A vizsgálat egyelőre nem járt eredménnyel, bár igen szigorú faggatással járt s még a karzat szépeit is gondosan végig gukkerezték, hogy vajjon melyiken látszik meg a busulás afölött, hogy elvesztett valamit. De valamennyi annyira piros és üde, bájos, mosolygó volt, hogy az emberek tehetetlenül csapták össze a kezüket:

— Ez sem az... Sajnos, ez sem az...

Ez az ügy azonban jóformán az egész Ház figyelmét elterelte az — obstrukción...

Bukaresti népgyűlés a Vajda ügyben.

Lázító plakátok.

„Csavargó mongolok” vagyunk!

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 18.

Közvetlenül a Vajda botrány lezajlása után Bukarestben a román egyetemi hallgatók nagy gyűlést akartak tartani, amelyen Vajda Sándor iránt szimpatiajuknak, a magyarok irányában pedig gyűlöletüknek óhajtottak kifejezést adni. A népgyűlés akkor — nem tudni miokból — elmaradt, de ugylátszik csak azért, hogy hosszabb előkészületek után nagyobb keretekben tarthassák meg. Erre vall legalább az az otromba és magyar gyűlölet-től izzó plakát, amelyet ma ragasztottak ki Bukarest utcáin és amelyben vasárnapra népgyűlésre hívják az egyetemi ifjuságot.

Nem illő ugyan egy külállamnak belső ügyeibe avatkozni, de egyenesen megsértése a nemzetközi szabályoknak oly hangon írni és ágálni egy szomszédos állam nemzete ellen, amely hang minden, csak nem méltóságos és távolról sem olyan, hogy a művelt nyugaton is meghallgatásra számíthat. Egy plakát, amely a magyarokat csavargó mongoloknak, a magyar parlamentet pedig rabló fegyverek gyárának mondja összezsúfolhatja ugyan Bukarest tanuló ifjuságát, de a külföldön, amelynek jóindulatáért a románok állandóan törekszenek, csak mosolyt fakaszthat, éppen úgy, mint Kodziebrodzki lovag osztrák magyar követnél is, aki aligha fog a román kormánynál a plakát megsemmisítése dolgában előterjesztést tenni. A magyar állam megsértése az osztrák diplomaták szemében tudvalevőleg oly lapália, amelyért nem érdemes tollat fogni és átírni, vagy pedig befogatni és elhajtani a külállamok kormányaihoz.

A Bukarestben tervezett népgyűlésről az alábbi távirati tudósítást adjuk.

Bukarestből táviratozzák:

Ma itt nagy falragaszok jelentek meg, amelyekben a románokat a magyarok ellen lázítják. A plakátok többek között a következőket mondják:

„Románok, nem érzitek, hogy forr fel a véretek a Budapesten történetek hallatára?”

Nem lázad fel minden érzések azon barbárságok ballatára, amelyeket a román Vajda derék férfiaságával szemben elkövetnek? Semmit sem mond ez nektek? Eleget haboztunk és késlekedtünk. Most már itt az ideje, hogy bátorságot öntsünk azokba a fősökbe, akik oly derekasan küzdenek a román nyelvért. Hazafiságtokhoz fordulunk, hogy még egyszer letörjük a magyarok dühöngését. Mutassuk meg még egyszer nekik, hogy nem tűrjük tovább támadásaikat. Emlékeztessük őket arra, hogy mi még most is vasmarku legények vagyunk."

A plakát azután felszólítja az egyetemi hallgatókat, hogy jöjjenek vasárnap a *Dácia* nevű helyiségbe és ott erőteljes hangon adják tudtára az egész világnak, hogy a magyar parlamentarizmus nem egyéb sarlatánságnál, a magyar parlament nem egyéb, mint a gyalázatoságok fészke, rablófégyverek gyára a leigázott nemzetekkel szemben és merénylet a civilizáció ellen.

— Jöjjetek el, tépjük le a civilizáció álcát ezeknek a *csavargó mongoloknak* a képiról.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Becstelének, színmű. Gál Gyula vendégfőléptével

Csütörtök: Szókimondó asszonyság, színmű. Gál Gyula vendégfőléptével

Péntek: A pálinka, népszínmű. Gál Gyula vendégfőléptével.

Szombat: Elnémult harangok, színmű. Gál Gyula vendégfőléptével.

Vasárnap: Az árendás zsidó, népszínmű. Gál Gyula vendégfőléptével.

* Gál Gyula vendéjátéka. Holnap, szerdán kezd meg öt estére terjedő vendéjátékát Gál Gyula. Gerolamo Rovetta kitűnő színművében, a Becstelénekben lép fel először s Moretti Carlo szerepét játssza. Ez az elakítása Gál Gyulának valóságos diadala az ő hatalmas talentumának, mely ebben az erősen realista szerepben mélységes erővel bontakozik ki. A darab többi szereplői Kápolnay Juliska, Szilágyi Berta, Várnay Jenő, Szathmáry Árpád és H. Körössy Juci.

A néppárt Günther ellen.

A kormányt támadják.

Le az alkotmányos költségekkel.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, június 18.

A képviselőház igazságügyi bizottsága ma délután 5 órakor *Holló* Lajos elnökléte alatt ülést tartott, amelyen a kuriai bíraskodásról szóló törvény módosítását és érvényének meghosszabbítását tartalmazó törvényjavaslatot tárgyalták.

Szász Zsombor előadó a javaslat ismertetése után kijelentette, hogy a javaslatot eredeti formájában *nem fogadhatja el*, mivel a régi törvényből oly pontokat vett át, amelyek még mindig *kizárják a teljesen tiszta választást*. A javaslat természetesen igen fontos alkotmánybiztosíték, amelyre — bár a koalíciós pártok az általános választói jog megalkotására kötelezték magukat — a bizonytalan politikai helyzet miatt és azért is föltétlen szükség van, mert az általános választói jog megalkotása után a mai kormány és a Ház befejezte működését.

Bizonny Ákos két szempontból bírálja a javaslatot; az egyik az, hogy helyes e most a novelláris törvényreform, a másik, hogy célszerű-e a bíróságot megváltoztatni.

Günther Antal alkotmánygarancia tekintetében szükségesnek tartja a javaslatot a jelen terjedelemben. A választói jog reformja, amelyet a belügyminiszter készített, hosszabb előkészítő munkát igényel és a sorrendben későbbre marad. Hogy a javaslat nem akarja megoldatlanul hagyni a választói jog reformját, azt mutatja már a javaslat első szakasza is.

Sághy Gyula elfogadja a javaslatot, de nagy mértékben aggályosnak tartja azt, hogy a javaslatban nincsen benne a választási költségek teljes megszüntetése és szükségesnek látja, hogy a választópolgárok *főlszabadíttassanak a politikai hatóságok politikai nyomása alól* s e tekintetben bizonyos garanciák alkottassanak.

Simonyi-Semadam Sándor a néppárt nevében kijelenti, hogy a törvényjavaslat jelenlegi formájában nincs megelégedve. A novelláris törvényalkotásnál, — mondotta *Simonyi-Semadam*, — szakítsunk azzal a régi szokással, hogy a szakaszok citálására szorítkozunk a kihagyásoknál, mint az érvényben maradt részleteknél. Minthogy ez a törvény főleg arra az esetre szól, ha a nemzet óhaja és érzülete ellen újra abszolutisztikus kísérlettel állunk szemben, t. i. előbb osztják föl a Házát, mielőtt az új választási törvényt megalkotnák, ez esetben *nagy veszedelemmel fogunk szemben állani*. Annál nagyobb garanciákat kell tehát megalkotni, hogy a választásnál eljáró hivatalos közegek visszaéléseire súlyos büntetések szabandók ki. A jelen arra tanít, hogy olyan képviselők *ne jöhessenek a Házba*, akik a magyar nemzet egysége ellen törnek. Semmi okunk sincsen, hogy beengedjük a Házba ellenségeinket, akik a magyar faj szupremációját le akarják törni. Nem tartja helyesnek a közigazgatási bíróság bevonását a választási bíraskodásba, amelyet továbbra is a kuria hatáskörébe utalni.

Simonyi-Semadam ezután *élesen megtámadta a kormányt, mert a nemzetiségiekkel és a horvátokkal szemben nem fejté ki a kellő elélyt*. De különösen nekiment a szónok *Günther* Antal igazságügyminiszternek, mert a törvényjavaslatból nem hagyta ki azt a szakaszt, amely a választási költségekre vonatkozik és amely csak kijátszása a választások tisztaságának. Követeli az alkotmányos költségek teljes kizárását, mert különben a törvényjavaslatnak nincsen semmi értelme.

Günther Antal, akit nagyon megleptek *Szász* Zsombor előadónak és *Simonyi-Semadam* Sándornak kifogásai és támadásai, kijelentette, hogy a választási visszaélések ellen szükség van ugyan szankcióra, de ez nem a választási bíraskodásról szóló törvénybe, hanem a választási törvénybe való. A nemzetiségiek ellen való hatásos föllépés részint a Ház belügye, részint külön törvénybe tartozik.

Több fölszólalás után a bizottság általánosságban *elfogadta* a törvényjavaslatot és a részletes tárgyalást elhalasztotta.

HIREK.

Dal

a női ruhadarabról.

Arad, június 18.

A Házban, hol most dül a horvát
És műszakilag obstruál,
Ahol *Polónyi* volt miniszter
S ahol előad *Hoitsy* Pál,
A Házban, ahol *Tisza* István
Több, nem díszes jelzőt kapott:
A Házban máma megtaláltak
Egy női ruhadarabot,
Egy diskrét női darabot.

És jött Kossuth és szólt: Az égre!
Milyen sajtóságos darab!
Ha láom ezt, egy furcsa érzés
Bizisten, kebelemben kap.
Mint vasutasoknál a gázsit
Szeretném ezt kezelni én,
És főleg úgy, ha benne volna
A kétségkívül szende lény,
A kétségkívül szende lény.

Es jött *Andrássy* s szólt: Az égre!
Minden belügy az én szakom,
Tehát e jószág belügyét is
Egyedül én igazgatom.
A tulajdonosnak — legyen bár
Csupa tisztesség, vagy kokott, —
Magamra nézve felajánlom
A titkos választójogot,
A titkos választójogot!

És jött *Wekerle* s szólt: Az égre!
Vaj' mi a birtokos neve?
Szeretnék tarifára nézve
Tárgyalni bővebben vele.
E darabot és erre nézve
A kiegyezést — annyi tény, —
Rövid, vagy hosszú lejáratl
Biz isten, megcsinálom én,
Biz isten megcsinálom én!

— zab.

— *Jön a létszámemelés*. Bécs-ből táviratozzák: Holnap nyitják meg az osztrák Reichsrathot trónbeszéddel, amely több Magyarországot is közlelől érintő érdekes kijelentéseket fog tartalmazni. A gazdasági és szociálpolitikai törvényjavaslatok sürgős elkészítésének szükségén kívül a trónbeszéd hangsúlyozni fogja, hogy szükséges az osztrák-magyar monarchia védőerejének létszámát mérsékelten felemelni.

— *A király Fejérváryhoz*. Bécsből táviratozzák: A király Fejérváry Géza báróhoz, mint a Mária Terézia rend kancellárjához, a rend alapításának 150 éves jubileuma alkalmából rendkívül megleghangu kéziratot intézett, amely megemlékezik a rend alapításáról és azzal végződik, hogy a felség halás elismeréssel van azok iránt, akik, miként Fejérváry báró, még ma is előhordozói ennek a felemelő kitüntetésnek.

— *Szociálisták Ugron ellen*. Budapest-ről táviratozzák: Az ujbudapesti függetlenségi párt ma avatta fel új klubhelyiségét. A felavatási ünnepélyre meghívták *Kossuth* Ferencet és *Szterényi* Józsefet, de egyikük sem jelent meg. Az ünnepélyen jelen volt *Ugron* Gábor és még számos függetlenségi párti képviselő. Este kilenc órakor négyszáz szocialista vonult a klubhelyiség elé, ahol a Marseillaise-t énekelték és szidalmazták a függetlenségi pártot. Nemsokára rendőrök vonultak fel, akik szétoszlatták a tüntetőket. Csakhamar ismét összeverődött a tömeg és megismételte a tüntetést. A rendőrség

kardot rántott és szétverte a tömeget. Éjjel tizenegy órakor, amikor Ugron csukott kocsin el akart távozni, a szocialisták megdobálták a kocsit, de Ugron sértetlen maradt. A rendőrségnek végre sikerült a szocialistákat végkép szétverni.

— **Detektívek botránya.** *Budapestről* táviratozzák: A detektívek néhány nap előtt be akartak viinni egy fejletlen fiatal leányt azon ürügy alatt, hogy randevukra jár. A Baross-tér 12. számú ház előtt haladt egy özvegy asszony F. D.-né 15 éves leánya, mikor elébe toppant két férfi és az egyik megfogva karját, gorombán felszólította, hogy kövesse. A leány kiszabadította magát a férfi kezéből és beszaladt Steuer Mór közeli üzletébe, ahová a detektívek is követtek. A tulajdonos, amikor megértette, hogy miről van szó, kijelentette, hogy ismeri a leányt, tudja a lakását és, hogy nem igaz, amit ráfognak. Ezalatt az üzlet előtt nagy tömeg verődött össze, amely fenyegető magatartást tanúsított a detektívek ellen, akik előtt különben Steuer és segédje elállották az ajtót és nem bocsájtották ki őket előbb, míg egy rendőr nem igazolta kilétüket. A napokban Steuer és segédje végzést kaptak a rendőrségtől, amelyben őket minden kihallgatás nélkül 30, illetve 50 korona pénzbüntetésre ítélik. A végzéseket elvitték Boda Dezső főkapitányhoz, aki megígérte, hogy megvizsgálja az ügyet a végzést azonban helyben hagyta. A főkapitány végzése ellen a minisztériumhoz felebeztek és egyszersmind feljelentést tettek a két detektív ellen.

— **Pör egy multság körül.** *Budapestről* táviratozzák, a városligeti művészmaialisnak, a mely tudvalegleg deficittel végződött, érdekes eplögusa van. Egy építész-cég pört indított a védnökök és a multságrendező-bizottság ellen, hogy követeléséhez juthasson. A rendezőség egyezkedni akart, minthogy azonban az egyezés nem sikerült, a pört folyamatba tették. A cég *Vássonvi Vilmos dr.-t* bizta meg, hogy a 22000 koronát kitevő követelését, úgy, ahogy tudja, behajtsa. A perben elsőrendű alperesek: Az országos képzőművészeti társulat, gróf *Apponyi Albertné*, gróf *Andrássy Tivadarné*, *Feszty Árpád* és *Glück Frigyes*. Másodrendű alperesek a rendezőség 750 tagja, akik között ott van *Vássonvinak* a felesége is.

— **Házasság.** *Ternajgő* József egyetemi tanársegéd, ujaradi gyógyszerész hétfőn vezette oltárhoz *Fock Boriska* kisasszonyt. A fényes esküvő az ujaradi római katolikus templomban folyt le. Tanu volt a vőlegény részéről *Barabás Béla dr.* országgyűlési képviselő, a menyasszony részéről *Fock Antal* a menyasszony nagybátyja volt.

— **Megtámadott bérkocsis.** Ma hajnalban *Halász István* egylovas bérkocsitulajdonost a Mikos Kelemen utcában egy ismeretlen ember megtámadta és revolverből kétszer rálőtt, mert nem engedte fel a kocsira. A golyók célt tévesztettek, az ismeretlen tettes pedig elmene-kült. Halász jelentést tett a dologról a rendőrségnek, amely megindította a nyomozást. A délután folyamán *Valenta* detektívnek sikerült a merénylőt elfognia *Fics Péter* aradi pincér személyében, akit felkísért a városházára. Fics azzal védekezett, hogy nagyon részeg volt. A lövöldöző pincért szabadon bocsátották és megindítják ellene az eljárást.

— **Előléptetett tanfelügyelő.** Hirt adtunk arról, hogy *Faragó János* aradmegyei kir. segédtanfelügyelőt a közoktatásügyi miniszter a IX. fizetési osztály 3. ik fokozatába léptette elő. Most arról értesülünk, hogy ezen előléptetéssel egyidejűleg Bács Bodrog megye kir. tanfelügyelőségével bizta meg.

— **Eljegyzés.** *Némethy Pál* aradi mozdonyvezető, ma tartotta eljegyzését *Grosz Otília* kisasszonnyal, *Grosz Ignác* aradi polgár bájos leányával.

— **Schönberger báróné Bécsben.** Bécsből jelentik: Schönberger báróné Vallenstein Róza két napot Bécsben töltött, állítólag azért, hogy lépéseket tegyen rehabilitálása céljából. A báróné ma este visszautazott Párisba, a ho a Rue Poissonon vett állandó lakást. Rendkívül elegáns, pazar toalettokban járt s feltűnést keltett mesés ékszereivel.

— **Kitüntetett aradi tanár.** Megemlékeztünk, hogy *Pókász Imre* tanítóképzőintézeti tanárt a tanítóképzés terén szerzett érdemei elismerésül *Ó Felsőige igazgatói* címmel rubázta fel. A legfelsőbb kitüntetésre vonatkozó okmányt *Varjassy Árpád* kir. tanácsos, tanfelügyelő e hó 16 ikán délelőtt a tanítóképző intézeti igazgatótanács, *Láng Mihály* igazgató és a tanártestület jelenlétében igen meleg szavak kíséretében adta át Pókásznak.

— **Lelkiismeretlen hentes.** Az aradi rendőrség ma délután *Garai Károly* Boczkó utcai hentes üzletéből 56 kilogram eladásra szánt húst kobzott el. A hus annyira romlott volt, hogy már a férgek nyüzögtek rajta. A hentes ellen megindítják a kihágási eljárást.

— **Zivatar és jég Csanádmegyében.** Csanádpalotai tudósítónk jelenti, hogy a csanádpalotai és az apátfalvai határban tegnap délután nagy zivatar volt. Mogyoró nagyságu jég esett körülbelül 10 percre, amely a buzában nagy kárt okozott.

— **Halál a bluz miatt.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: A Szép Ilonával szemben a katonai gyakorlótéren ma hajnalban szolgálati fegyverével kétszer hasba lötte magát *Ujváry József* nagykanizsai születésű 20 éves közkatona, aki a 86-ik gyalogezredben szolgált mint tisztiszolga. A szerencsétlen fiu egy századosnál szolgált és annak néhány nappal ezelőtt eltűnt egy tisztis bluz. *Ujváryt* gyanúsították a lopással és ezt a gyanu annyira bántotta, hogy öngyilkosságra szánta el magát. A reménytelen állapotú, életveszélyesen megsérült katonát a mentők a XVII. számú helyőrségi kórházba szállították.

— **Ujraoltási idézés egy aradi vértanunak.** *Budapest VIII-ik kerületének* előjárósága a napokban idézést küldött *Lázár Vilmos* budapesti lakosnak, hogy kisleánya újraoltása céljából jelenjék meg az előjáróság hivatalos helyiségében. A posta azonban nem találta meg *Lázár Vilmost*, ellenben egyik buzgó postahivatalnok úgy emlékezett, hogy *Lázár Vilmos* aradi illetőségű. Rögtön el is küldötték Aradra az idézést, amelyet azonban nem lehetett az aradi *Lázárnak* kézbesíteni, azon egyszerű okból, mert *Lázár Vilmost* 1849. október 6-ikán kivégezték. A különös idézés szerkesztőségünkbe került, ahol azóta komoly fejtörés tárgyát képezi a kérdés, hogy mi lesz, ha a főváros 8-ik kerületének előjárósága, — amint az idézésen ígéri, a meg nem jelenő *Lázár Vilmost* pénzbüntetéssel, vagy esetleg ennek megfelelő elzárással sújtja?

— **A francia vincellérsztrájk.** *Párisból* táviratozzák: *Sarraut* államtitkárnak a vincellérsztrájk miatt történt lemondása politikai körökben nagy feltűnést kelt. *Clemenceau* miniszterelnök közbenjárása dacára *Sarraut* még mindig vonakodik attól, hogy csatlakozzék a minisztertanács tegnapi határozataihoz. *Doumergue* miniszter és *Dujardin-Beaumont* államtitkár akik szintén Dél-Franciaország kerületeit képviselik, mint *Sarraut*, megtartják tárcájukat, mert az ő kerületeikben csak kevés polgármester mondott le állásáról, míg *Sarraut* kerületében valamennyi polgármester lemondott.

— **A Maros titka.** Ma délelőtt *Mondorlakon* egy urias külsejű nő holttestét fogták ki a Marosból. Az öngyilkos három-négy napja lehetett a Marosban. Az öngyilkos termete közep magas, hizásnak indult, szép nagy tömött barna haja van, szeméi és szemöldöke szintén barna. Nyakán aranyláncon *Szűz Máriás* medallont

találtak. Miután külérőszak nyomai nem látszanak a holttesten, kétségtelennek tartják, hogy öngyilkosság esete forog fenn. Az életunt nő 25—30 éves lehet.

— **Öngyilkosság a rossz bizonyítvány miatt.** *Budapestről* táviratozzák: *Szlovák Pál* 17 éves hetedik gimnázista ma öngyilkossági szándékkal leugrott az első emeletről, mert algebrából elbukott. A bal lábán szenvedett csak erősebb zuzódást. A mentők anyja lakására vitték.

— **Aki a leányát árulja.** *Budapestről* táviratozzák: A rendőrség ma egy *Ort Katalin* nevű belényesi oláh asszonyt elővezetett, mert négyszáz koronáért elakarta adni kilenc éves *Flórica* leányát. Kinn járt a városligetben és a Barikaldi cirkuszba vitte a leányt, hogy csináljanak belőle táncosnőt. Két artista már alkudozott is vele ez ügyben. A tapasztalatlan asszony elmondta a dolgot a detektíveknek, hogy özvegy asszony, hogy urával nem volt megelégedve, ura halála után pedig elvették tőle házáat. Az asszonyt a kihallgatás után elbocsátották, a leányt pedig bevitték a lelenházba.

— **Pofozkodás egy aradi üzletben.** Ma este hat óra felé egy szabadság téri üzletben erőteljes csattanások hangzottak el. A csattanásra összesereglett közönség azonnal tisztában volt azzal, hogy nem színházi előadásnak tapsolnak az üzletben, hanem tenyerek léptek érintkezésbe arcokkal. A csattanások után óriási kiabálás hallatszott ki az üzletből. A pofonok és a láрма eredete hamarosan kitudódott. Az üzlet tulajdonosa ugyanis ősz zevenszett egy kereskedelmi alkalmazottal, akivel kölcsönösen megpofozták egymást. Az ügynek a járásbíró-ság előtt lesz folytatása.

— **Bölcsészeti doktor.** *Dézna* (Ditrichstein) *Viktor* képesített középiskolai tanár kiváló sikerrel tette le a budapesti tudomány-egyetemen a bölcsészeti doktorátus vizsgáját.

— **Elítelt romboló sztrájkolók.** A temesvári büntetőtörvényszék ma ítélkezett a múlt évi kalapgyári romboló sztrájk alkalmával vád alá helyezett negyvenkét vádlott fölött. A törvényszéki vádlottakat egy hónaptól egy évig terjedő fogházbüntetésre ítélte.

— **Uj ügyvéd.** *Kuttn Alfréd dr.*, *Kuttn Gyula* tekintélyes kereskedő fia a tegnapi napon kitüntetéssel nyerte el az ügyvédi oklevelet a budapesti ügyvédvizsgáló-bizottság előtt.

— **A tolvaj pincérfiu.** Még április hónapban történt, hogy *Hannó Béla* aradi születésű pincérfiu Békéscsabán egy főpincértől ellopta 700 koronát tartalmazó pénztárcáját, azután megszökött. A csabai rendőrség országSZerte köröz-tette a tolvaj pincért, akit *Valenta* és *Rónay* detektívek ma végre Aradon letartóztattak. *Hannót* Békéscsabára kísérik.

— **Amit félretett.** Nemrégiben egy nagy budapesti gyár tisztviselői ünnepezték a gyár egyik főhivatalnokát. A derék öreg ur működésének harmincéves jubileumát ülte és ezt az alkalmat felhasználta a gyár igazgatója, aki az üdvözlő beszédet tartotta, arra, hogy egy kérdést intézzen a hatvanéves jubilánshoz.

Az öreg urnak ugyanis az volt a szokása, hogy a kalapját mindig ferdén hordta a fején. Es mert nem volt se mulatos, se jókedvű, se fiatalember, senkise tudta megmagyarázni, miért jár mindig félrekapott kalappal. Erre vonatkozóan interpellálta meg a főnöke, aki szép üdvözlő beszédét e szavakkal végezte:

— ... és most végül mégis csak megkérdezem önt, kedves ünnepeztünk, hogy miért jár ön esztendőnk óta félretett kalappal?

Amire a jubiláns nagyot schajtott és őszintén szívből válaszolta:

— Mert harminc év óta mást nem bírtam félretenni, mint a kalapomat!

— **Fizetésektelelenség Aradon.** A bécsi bitelezők védőegyesület közli, hogy *Porter I.* aradi diszmuárukereskedő és *Kabdebó K.* aradi kalapkereskedő fizetésektelelenség.

— **Tűz Konopon.** Vasárnap hajban *Konopon* ismeretlen okokból kigyulladt *Baldn* *Nikola* erdőmunkás háza. A ház teljesen leégett.

— Az alváci fürdő megnyitása. Az alváci kénés gyógyfürdőt nagyszabásu népünnepély és táncmulatság keretében e hó 16-án nyitották meg. Este a fürdőtelepen tűzijáték volt. A táncmulatság tiszta jövedelmét az Aradon felállítandó Kossuth-szobor alapja javára fordítják.

— Rajzkiállítás. A polgári leányiskola rajzkiállítása megtekinthető folyó hó 19-től 24-ig bezárólag.

— Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

FERENCZ JÓZSEF keserűvíz

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, június 18.

Az időjárás az érlelődőben lévő gabona félékre kedvező. Kiadósabb eső azonban még előnyére válna a termésnek, amelynek esélyei felől bizonytalan hírek vannak forgalomban.

A gabonaüzlet irányzata változatlan, az ár-folyamok megállapodtak.

A mai piacon eladásra került:

- 800 mm. buza 9.30—40.
- 600 mm. tengeri 5.20—25.
- Névleges jegyzés:
- Zab 7.20.
- Rozs 6.80.
- Árpa 6.30.

Az árak koronákban, 50 kilogrammonként értendők.

Budapesti áru- és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 18.

Amerika 1½ magasabb. Elkelt 15,000 métermázsa tartott áron.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza októberre	10.36—10.37	10.39—10.40
Zab októberre	7.40—7.41	7.39—7.40
Rozs októberre	8.45—8.46	8.41—8.42
Tengeri júliusra	5.83—5.84	5.82—5.83

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	648.50
Magyar hitelrészvény	749.50
Közúti vasút részvény	545.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Június 18. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 136—137 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 140—141 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 141—142 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Sertéslétszám: Június 15. napján volt készlet 36,220 darab, június 16. napján főlhajtattott 1350 darab, június 16. napján elszállított 147 darab, június 17. napjára maradt készletben 36,428 darab.

A hizott sertésüzlet irányzata: Kissé kellemesebb.

IDEGENEK ARADON.

— Június 18. —

Fehér Kereszt szálloda. Vertán Péter miniszteri titkár Budapest. — Zaleszky Jenő földbirtokos Pusztateczla. — Alapi Gyula lapszerkesztő Komárom. — Agoston József jegyző Oszóny. — Dr. Lamovics Jánosné Nagylak. — Ozv. Elek Károlyné és leánya Góstelke. — Friedmann Lipót borkereskedő Miskolc. — Mandula Jakab borkereskedő Miskolc. — Stern Samu hivatalnok Gurahonc. — Stofel Géza hivatalnok Csurog. — Padlovics Imre bérlő Mármarosziget. — Lusztig Árpád felügyelő Szeged. — Molnár Mihály gazdálkodó Szeged. — Kertész Sándor és neje Szoboszló. — Reiter Frigyes építőmester Temesvár. — Csáki Károly építőmester Temesvár. — Mészáros Imre igazgató Kaposvár. — Tarján József igazgató Kaposvár. — Schmidt Lajos utazó Budapest. — Járay L. Lajos utazó Budapest.

— Stern Miksa utazó Budapest. — Zinkelbach Vilmos utazó Budapest. — Székely Vilmos utazó Budapest. — Veitczner Lipót utazó Budapest. — Vermes Andor utazó Budapest. — Roth Zoltán utazó Budapest. — Lamberger Adolf utazó Budapest. — Molnár Mór utazó Budapest. — Barth Ferdinánd utazó Budapest. — Nobel Mór utazó Budapest. — Rosenberg László utazó Bécs. — Fischer Sámuel utazó Bécs. — Berger Ignác utazó Bécs. — Stern Izsó utazó Bécs. — Beretvás Aladár utazó Besztercebánya. — Zinner A. utazó Szeged. — Erdélyi Ede utazó Brassó. — Stark Jenő utazó Nagyvárad. — Schulhof Salamon utazó Nagyvárad. — Kempfner Izsó utazó Temesvár.

Központi szálloda. Maroscu Koszta birtokos Coratol. — Oroveanu János birtokos Coratol. — Negru Miklós ügyvéd Bukarest. — Maruscu Mihály birtokos Bukarest. — Treszénszky Aladár miniszteri főtisztviselő Budapest. — Treszénszky Aurél ellenőr Budapest. — Reich Bertalan kereskedő Nagyvárad. — Spitz József lókereskedő Zám. — Bunstchek Ferenc kereskedő Bécs. — Fekete Jakab miniszteri biztos Marosvásárhely. — Csiky Mihály körjegyző Alváca. — Delford J. báró birtokos és leánya Zaránd. — Zenhár János kereskedő Zenta. — Stepaner Gusztáv kereskedő Bécs. — Feldman Miklós törzsorvos Nagyvárad. — Kiefer Mátyás kereskedő Temesvár. — Czárán Ferenc kereskedő Budapest. — Maut Nándor kereskedő Budapest.

Vass-szálloda. Karai Jenő kereskedő Arad. — Mannheim Zeiga kereskedő Bécs. — Fischer Béla kereskedő Budapest. — Neuman Kálmán kereskedő Makó. — Schamburg Ede kereskedő Budapest. — Roediger Gyula kereskedő Budapest. — Riesz Jakab kereskedő Troppau. — Rozental Adolf kereskedő Bécs. — Schwarzstein M. kereskedő Bécs. — Steinhart Zs. kereskedő Budapest. — Oesterreicher Mór kereskedő Budapest. — Grosz Jakab kereskedő Temesvár. — Rozenblum M. kereskedő Temesvár. — Schwarz József kereskedő Szeged.

Nyári színház.

Szerdán, 1907. évi június hó 19-én:

A becstelének.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Gerolamo Rovetta.

SZEMÉLYEK:

Moretti Carlo	Gál Gyula.	Orlandi	Szathmári A.
Moretti Elisa	Kápolnai J.	Teresa	Körössy Jucl.
De Fornarisné	Szilágyi B.	Giovani	Fehér A.
Sigismond	Várnai Jenő.	Ettorino	Benkő Gizl.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTTER.*

Dr. Böns Károly

ügyvédi irodáját 1608

Aradon, Boros Béni-tér 4. szám alatt

megnyitotta.

Ma

szerdán, 1907. június hó 19-én

Aradváros legszebb üdülőhelyén, az ujonnan át-alakított

Baross-parki kioszk

terraszán

a cs. és kir. 33-ik gyalogezred zenekara

Zellner Sándor személyes vezetése alatt

nagy hangversenyt

rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja

Mihályi Gyula, cukrász.

Hűsítő italok.

Hideg Buffet.

Kezdete este 8 órakor. Belépti-díj 30 fillér.

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedése

Aradon, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temesmegyei telefon 517.

Egy

nyolcadárért

olvasható minden új és szenzációs könyv rögtön a megjelenés után. Ezen új könyvet, ha már öten olvasták

félárért bárkinek eladjuk.

Semmiféle betét biztosíték vagy kötelezettség nem kívántatik.

Jelenleg legújabb magyar könyvek:

Bolti ár helyett 1/8-ár

Wilde Oszkár Dorian Gray arc-képe	4 —	—50
Ambrus Zoltán: A Berzsenyi lányok tizenkét vőlegénye	4 —	—50
Guthi Soma: A vén kopó	2 —	—25
Csicseri Orosz Adrienne: Rómadiadala. Keresztény szociális regény	2 —	—25
Csicseri Orosz Adrienne: Bozóthy Nóra grófnő	1.50	—19
Ambrus Zoltán: Solus eris	4 —	—50
" " Törpék és óriások	4 —	—50
" " Őszi napsugár.	—	—
A gyanu	4 —	—50
Pekár Gyula: Vitézi Románcok	4 —	—50
Molnár Ferenc: Az ördög	2.50	—32
Böhme M.: Egy tévedt nő naplója	4 —	—50
Spaits Sándor: Mandzsurian át-közökkel. — Az orosz-japán háboru története	8 —	1 —
Jászay: Uj magyarország felé	2.50	—32
Heltai J.: Nyári rege	2.50	—32
Malonyai D.: A Csák nemzetség	2.80	—35
Rudnai: Felső-bükki kuria	3.50	—44
Lengyel L.: Egy leány története	2.50	—32
Upton Sinclair: Posvány amerikai irányregény	4.50	—68

Német könyvek:

Wilde O.: Ein Haus aus Äpfeln der Granate	2.40	—30
Wilde O.: Betrachtungen	2.40	—30
" " Der glückliche Prinz	2.40	—30
" " Dorian Gray	3 —	—38
" " Gedichte	2.40	—30
" " Weisheiten	1.20	—15

Legközelebb megjelennek, de már előjegyezzük:

Böhme: Dida Ibsens Geschichte (folytatása: A tévedt nő naplójának.)

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedésében

267

Arad, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temesmegyei telefon 517.

A Bór- és Lithion-tartalmú

Salvatorforrás

kitünő sikerrel használtatik
vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvénynél, a cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatású!

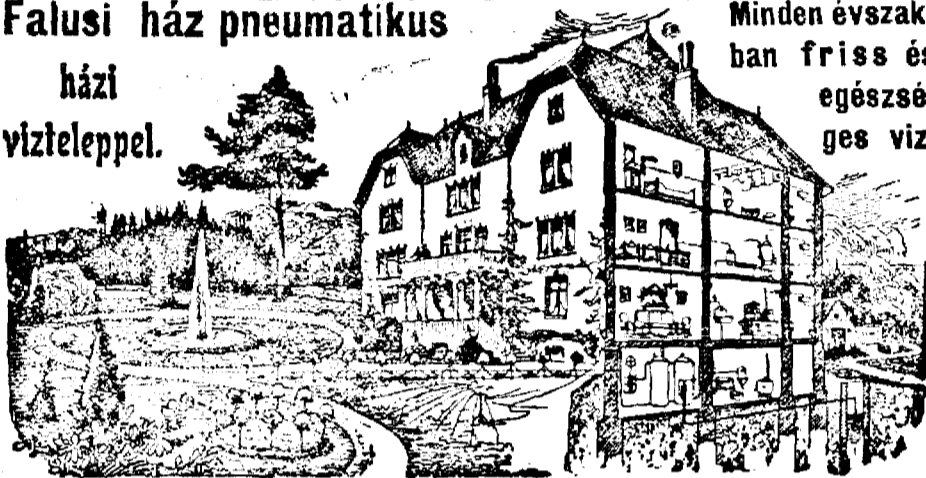
Vasmentes! Könnyen emészthető!
Teljesen tiszta!

Kapható drágyvízkereskedésekben vagy a
Sanyi-Lipóczy Salvatorforrás Vállalatnál
Budapest, V. Rudolfsplatz 8.

1108

Falusi ház pneumatikus

házi
vizeleppel.

Minden évszakban friss és egészséges viz.

Vizellátási telepek nyomó levegővel

(magas vitzartó nélkül) villák, falusi házak, kertek, szanatoriumok, szállodák, stb. részére.

Fürdő- és mosóberendezések, closettelepek.

Tervvel és költségvetéssel kívánatra szívesen szolgálók.
Felvételek a helyszínen.

Hopp Károly

műszaki irodája vizellátások, világítási és motortelepek részére

Arad, Széchenyi-utca 5. szám.
12359 - 1907. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Az aradi jószágigazgatósági irodák fűtésére az 1907-1908 őszi, téli és tavaszi időre szükséges mintegy 252 ürköbméter cserhasáb tüzfának beszerzése és házhoz szállításának biztosítása végett zárt írásbeli árlejtést hirdetek.

A szállított cserfának száraznak, jó minőségűnek kell lenni és teljes méretben tömören kirakandó.

A szállítás a szükséglethez képest körülbelül 20 méterenkénti részletekben részint a pénzügyi palota udvarába, részint a Szent-László- és Ferdinánd utcában elhelyezett irodákhoz az épület elé eszkozlendő.

A vételár kifizetése mindig a szállított mennyiség után, ha az átvételnél kifogás nem lesz, nyomban számla ellenében az aradi m. kir. adóhivatalnál történik.

Vállalkozó kötelezettségének biztosítására 150 korona bántpénzt köteles letenni, — mely 1908. évi május hó közepén adatik vissza, ha kötelezettségének kifogástalanul megfelelt.

Felhívattak a helyi fakereskedők, hogy a mennyiben a faszállításra vállalkoznak, 1 korona bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlataikat 150 korona bántpénzzel ellátva folyó évi július hó 4 én délelőtt 10 óráig az alulirt jószágigazgatósághoz nyujtsák be, hol a szerződési feltételek a hivatalos órák alatt betekintheők.

Aradon, 1907. évi június hó 15 én.

1624

Magyar kir. Államjószágigazgatóság.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

Kiadóhivatalunkban nagyobb mennyiségű
file (nemez)
ipari célokra jutányos áron eladó.

Aradmegyei közkórháznál
1907. évi július hó 1-én

műtőterem szolgál fog felvétetni.

Évi bére 384 kor. élmezés, lakás, fűtés, világítás.

Borbélyok előnyben részesülnek.

Jelentkezés közkórház irodahelyiségében.

1825 **Kórházi igazgatóság.**

Telephon sz. 242.

Kalmár József

hatóságilag engedélyezett villamos világítási felszerelő Arad, Salacz-u. 2.

Költözködéseknél vagy lakásváltoztatásoknál

villanyvilágítási vagy villanyos csengő

bevezetéseket vagy átalakításokat jutányosan és gyorsan eszközöl

Kalmár József
villanszerelő Arad, Salacz-utca 2.

Földes Kelemen
orvosi labororiuma

Aradon, Deák Ferenc-utca.

Végez:

hugy, köpet, bélsár, gyomor-tartalom és hányadék, vér, koros folyadék-gyülemek, epe és huygkőképződmények, nem-i szervek váladékai, torok lepedék, ondó, anyatej és kor-szövettani vizsgálatokat mér-sékelt díjazásért.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. hölgy-közönség szives figyelmét felhívni arra, hogy

Weitzer János-utca 10. szám alatt

(Dr. Robitzek-ház)

egy a mai kor igényeinek megfelelő

salont

nyitottam, ahol a legelegánsabb izlést kielégítő angol és francia divat szerinti **toiletteket** a legjutányosabb árák mellett készíték, melyre tapasztalatainkat úgy én, mint nőm, nagy fővárosokban szerztük meg.

Egyben arról is értesítjük a t. hölgyközönséget, hogy a legmodernebb szabászat tanítását a leg-
rövidebb idő alatt betanítjuk.

Nagybecsü pártfogást kér **Weisz Samu,**
angol és francia női szabó.

Fizető és tanuló leányok felvételnek.

Mc Cormick
amerikai aratógép-gyár

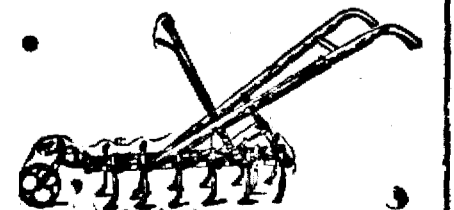
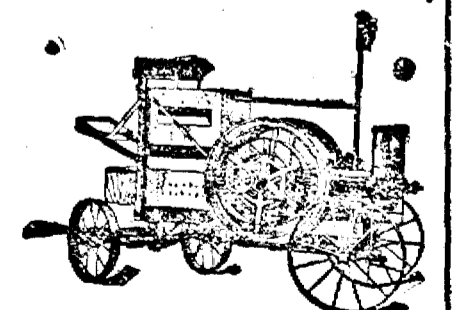
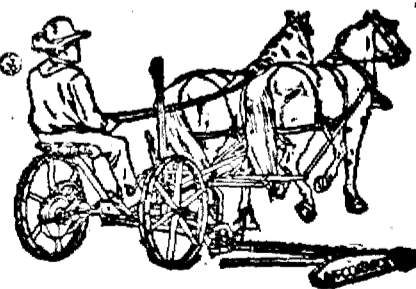
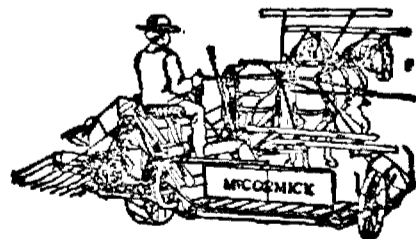
igazgatósága és főraktára:

Budapest, V., Alkotmány-utca 12.

Knecht E. John igazgató.

Mc Cormick kévekötő-aratógégei és marokrakó-aratógégei a magyar viszonyoknak megfelelően külön lesznek gyártva.

Er nem üres frázis, hanem tény!

Üzemi gyártmányokról való képek katalógusokat kívánatra bérmentve küldjük.

Kizárólagos képviselő és raktár: Kovács Soma és Társa Arad.

APRÓ HIRDETESEK.

Budapest

Kitűnő forgalmu borüzlet, borkészlettel teljes felszereléssel szabad kézből eladó. Vételhez 7500 frt szükséges. — Cim a kiadóhivatalban. 1555

Kiadók

első és másodemeleti 2—3 szobából álló lakások minden órában Hunyadi-utca 1. szám alatt, Szabadság-tér sarkán. 1568

Kisebb szőlő Ménesen,

2700 tőke terméssel eladó. Bővebbet Aradon, Sarkad, Választó-utca 23. sz. 1566

Jó megjelenésű

elárusítónők jó fizetéssel férfi-dívat és diszmiáru üzlet részére kerestetik. Csak olyanok ajánlkozhatnak, a kik már alkalmazva voltak hasonló üzletbe. Írásbeli ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek. 1613

Nyári Blouse Album

legújabb eredeti francia divatképekkel. Ára 1— kor. Ingusz I. és Fla könyvkereskedésében, Aradon. 361

Jég

kapható havi bérletben naponta házhoz szállítva Petőfi-u. 7/a. Telefon 199. szám. 1253

46 darab süldő, átvészelt miskarolt, páronként 200 kilósak — eladó Kontz Zsigmondnál Tauczon. 1627

Az aradi gázgyárban

egy

segéd-tisztítási állás betöltendő.

Ajánlatokban az eddigi foglalkozás, nyelv ismeretek és igények megjelölendők.

Tápértékben leggazdagabb,

Hatásában felülmúlhatatlan

a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

— Ára egy üvegnek 2 korona. —

313

Tyúkszem már nincs többé!

Igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós féle

ANAGALLINT

használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Dr. D. Graur Viktor aradi fogorvos bacteriumölő

szájvizének és fogporának egyedüli raktára

egy üveg szájviz 2 kor., egy doboz fogpor 1 kor.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fill.

Ibolya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobaillatok, üvegje 70 fill.

„NEVER“ amerikai gummi, a legjobb, 6 drb. 2 korona.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Nyilatkozat.

Felkérjük a n. é. közönséget, sziveskedjen hozzánk befáradni és meggyőződhetik, hogy milyen árakban árusítunk.

Zsebkendők 1/2 tucat 3 Ajourral tiszta vászon 175 kr.
Selyemmel himzett czérna harisnya 75 kr.
Varrás nélküli flor 55 krtól feljebb.
Damasztárak, asztalneműek
Legfinomabb szövetek és mosókelmék.
Remek 60 cm. széles zephier 13 kr.
Remek mosott Schiffon női ingek 95, 120, 138 kr.

Remek mosó delain 19, 23 kr.
Finom frotier-törülköző 65, 75, 110 kr.
Remek himzett blousok 88, 120 kr.
Finom czérna Ajour-harinya 65, 75, 85 kr.
Saját készítményű angol zephier férfi ing 185 kr.
1/4 tucat finom férfi zokni 50 kr.
Elegáns fehér Pique-nyakendő 1/4 tucat 50 kr.

Pfeiffer Pál és Testv.

Arad, Szabadság-tér 22. sz.

1586